

Plenumvergadering

van

DONDERDAG 16 OKTOBER 2025

Namiddag

Séance plénière

du

JEUDI 16 OCTOBRE 2025

Après-midi

De vergadering wordt geopend om 14.16 uur en voorgezeten door de heer Peter De Roover, voorzitter.
La séance est ouverte à 14 h 16 et présidée par M. Peter De Roover, président.

De **voorzitter**: De vergadering is geopend.
La séance est ouverte.

Een reeks mededelingen en besluiten moeten ter kennis gebracht worden van de Kamer. U kunt die terugvinden op de webstek van de Kamer en in het integraal verslag van deze vergadering of in de bijlage ervan.

Une série de communications et de décisions doivent être portées à la connaissance de la Chambre. Elles seront reprises sur le site web de la Chambre et insérées dans le compte rendu intégral de cette séance ou son annexe.

Aanwezig bij de opening van de vergadering is de minister van de federale regering:
Ministre du gouvernement fédéral présent lors de l'ouverture de la séance:
Bart De Wever.

Mondelinge vragen

Questions orales

01 Samengevoegde vragen van

- Stefaan Van Hecke aan Bart De Wever (eerste minister) over "Het uitblijven van een begroting" (56001044P)
- Kim De Witte aan Bart De Wever (eerste minister) over "Het signaal van de 140.000 betogers in Brussel" (56001054P)
- Isabelle Hansez aan Bart De Wever (eerste minister) over "Het respect voor de betogers en de begrotingsrealiteit in het kader van de nationale betoging" (56001060P)
- Sarah Schlitz aan Bart De Wever (eerste minister) over "De eisen van de deelnemers aan de betoging van 14 oktober" (56001061P)
- Sophie Thémont aan Bart De Wever (eerste minister) over "De betoging van 14 oktober jongstleden" (56001073P)
- Wouter Vermeersch aan Bart De Wever (eerste minister) over "De begrotingsonderhandelingen" (56001066P)
- Eva Demesmaeker aan Bart De Wever (eerste minister) over "De staking van 14 oktober jongstleden" (56001072P)

01 Questions jointes de

- Stefaan Van Hecke à Bart De Wever (premier ministre) sur "L'absence d'un budget" (56001044P)
- Kim De Witte à Bart De Wever (premier ministre) sur "Le signal lancé par les 140 000 citoyens descendus dans la rue" (56001054P)
- Isabelle Hansez à Bart De Wever (premier ministre) sur "Le respect des manifestants et la réalité budgétaire dans le cadre de la grève nationale" (56001060P)
- Sarah Schlitz à Bart De Wever (premier ministre) sur "Les revendications des participants à la manifestation du 14 octobre" (56001061P)
- Sophie Thémont à Bart De Wever (premier ministre) sur "La manifestation du 14 octobre" (56001073P)
- Wouter Vermeersch à Bart De Wever (premier ministre) sur "Les négociations budgétaires" (56001066P)
- Eva Demesmaeker à Bart De Wever (premier ministre) sur "La grève du 14 octobre dernier" (56001072P)

01.01 **Stefaan Van Hecke** (Ecolo-Groen): Mijnheer de premier, ik ben blij u te zien. We hebben u gemist, vorige dinsdag. Er was geen akkoord over de begroting, geen State of the Union, helemaal niets. U zit hier dus als een keizer zonder kleren. Het is een blamage, maar het loopt van u af als water van een eend. Zo kennen we u natuurlijk.

Uw regering wist allang dat er een zeer zware begrotingsoefening aankwam. U spreekt altijd over die col buiten categorie die moet worden beklommen. Wel, als men zo'n zware col wil beklimmen, moet men zeer goed voorbereid zijn, maar dat was u niet. Als men niet voorbereid is, dan valt men stil aan de voet van de berg en dan komt men buiten tijd boven op de col, mijnheer de premier. U bent gewoon te laat begonnen.

Men voert dan aan dat het maar een week uitstel is en dat het volgende week dinsdag allemaal wel in orde zal komen. Is dat zo? Zult u dinsdag landen? Wie in deze zaal gelooft dat nog? Mijnheer de premier, we horen ook dat er geen meerjarenbegroting meer zou komen, maar hoogstens een begroting voor het jaar 2026. Klopt dat?

Mijnheer de premier, het is in ieder geval duidelijk dat de grote betoging van dinsdag, waar meer dan 120.000 mensen in Brussel op straat kwamen, u ertoe heeft genoopt uw plannen bij te sturen. Uw voorstel van de indexsprong zou dan toch van tafel zijn. Gelukkig, want dat zou de mensen zeer hard treffen. Of komt er via de achterdeur toch nog een indexsprong light, zoals de ronde doet? Als het lijkt op een indexsprong, ruikt naar een indexsprong en eruitziet als een indexsprong, dan zal het wel een indexsprong zijn, mijnheer de premier.

01.02 **Kim De Witte** (PVDA-PTB): Mijnheer De Wever, op 14 oktober waren er 140.000 mensen in Brussel. (*Rumoer*)

Collega's, u was er niet, dus u hebt niet veel recht van spreken. Of was u er wel?

Het was een van de grootste vakbondsbetogingen van de voorbije veertig jaar. Mijnheer de premier, één punt stond centraal: we willen niet werken tot 67 jaar, dat is onhaalbaar.

Collega's, wat ook opviel, was het aantal jongeren in de betoging. Op een bepaald moment dacht ik in het jongerenblok te staan, maar ze bleven maar komen. Overal waren er jongeren. (*Rumoer*)

De **voorzitter**: Het is goed dat een vraag enige ambiance veroorzaakt, maar de collega moet wel zijn exposé kunnen houden.

01.03 Kim De Witte (PVDA-PTB): Mijnheer de premier, de jongeren pikken uw verhaaltje niet. Ze geloven niet in uw verhaal dat u de pensioenen voor de jongeren wilt redden. Ze hebben gelijk, want de cijfers tonen aan dat jongeren 10 % van hun pensioen zullen verliezen, als ze langer werken. Als ze niet langer werken, verliezen ze nog meer. In een land waar de pensioenen al zo laag zijn, is dat absurd.

Mijnheer de eerste minister, een ander punt dat heel veel woede opriep, is de pensioenmalus. Mensen begrijpen niet waarom ze gestraft worden als ze ziek zijn. Ik heb mensen gesproken die een arbeidsongeval hebben gehad, die van een steiger zijn gevallen als bouwvakker, die hun rug kapot hebben gewerkt als bagageafhandelaar. Zij vragen zich af waarom ze daarvoor pensioen moeten verliezen.

Mijnheer de eerste minister, zult u rekening houden met dat groot democratisch signaal?

Tellen arbeidsongevallen en beroepsziekten mee voor die malus? Straft u die mensen daarmee? Zo ja, vindt u dat rechtvaardig?

01.04 Isabelle Hansez (Les Engagés): Monsieur le premier ministre, la mobilisation syndicale de mardi a été massive. C'est un fait. Des milliers de travailleurs ont exprimé leur inquiétude face aux réformes que notre gouvernement a engagées. C'est un droit. Leur droit. Au même titre que les élections, il est légitime que chacun puisse exprimer pacifiquement – j'insiste sur ce point – ses opinions.

Mais ce droit nécessite de la responsabilité de la part des citoyens, de nos forces de l'ordre, de toutes les formations politiques, qu'elles soient dans la majorité ou dans l'opposition. Les images sont là. Des violences ont éclaté de part et d'autre – j'insiste ici aussi – de cette manifestation. Je ne vous parle pas seulement des violences civiques, mais également des violences politiques inouïes, chers collègues. Les caricatures des actions de notre gouvernement ou de nos responsables politiques sont tout aussi malsaines. Cette volonté de polarisation mènera à un seul échec, celui de la rupture.

Oui, les réformes sont indispensables à la soutenabilité de notre solidarité, à la garantie de nos soins de santé, nos pensions et notre pouvoir d'achat. Et il est de notre devoir de les expliquer au mieux. Car la pédagogie vaut toujours mieux que la polarisation ou la caricature politique.

Qu'il s'agisse de la fuite de documents confidentiels, du dénigrement de manifestants ou de l'opposition entre les travailleurs grévistes et ceux qui vont travailler, tout cela ne peut que nuire aux réformes dont notre pays a cruellement besoin.

Dès lors, monsieur le premier ministre, des contacts seront-ils pris avec les organisations syndicales afin d'examiner comment rétablir une relation de confiance nécessaire à la concertation? Encouragez-vous toutes les forces politiques de notre pays à respecter les urnes, le dialogue, l'union, qui n'est pas seulement notre devise, monsieur le premier ministre (...)

01.05 Sarah Schlitz (Ecolo-Groen): Monsieur le premier ministre, cette semaine, 140 000 personnes sont descendues dans les rues pour vous adresser un message. J'ai vu des professeurs en colère parce qu'ils savent que certains de leurs collègues vont perdre leur boulot à la rentrée prochaine. J'ai vu des soignantes qui n'en peuvent plus. On le sait depuis des mois et une étude le dit, une sur deux déclare que son travail la rend malade. C'est un message que ces gens vous envoient. J'ai vu des étudiants dont le minerval va passer à 1 200 euros, alors qu'ils doivent déjà payer tous les mois un kot à plus de 600 euros. Et alors, à un moment, j'ai vu ce pote, vous voyez, cette personne de votre entourage qui n'aime pas tellement quand on parle politique à table, qui soupire, qui ne veut pas trop dire pour qui il vote – peut-être pour Les Engagés. Ce pote était là et je me suis dit qu'il se passait un truc. En fait, ce qui l'a fait venir, c'est votre mépris.

C'est votre mépris parce que, depuis des semaines, vous étalez des mesures qui sont des provocations pour la vie des gens, quand vous dites dans la presse que vous voulez augmenter la TVA, quand vous proposez de faire un saut d'index, quand vous imaginez de raboter les allocations familiales, quand vous imaginez d'augmenter le prix de la consultation chez le médecin ou quand vous affichez votre mépris pour les victimes

des inondations de 2021 en ne proposant absolument rien pour régler la crise climatique à laquelle nous faisons face aujourd'hui. Le pire, c'est que les mesures que vous proposez n'améliorent absolument pas la situation. Au contraire, elles l'aggravent.

D'après certaines estimations, si on continue à cette allure-là, il y aura 23 milliards d'euros en moins dans la sécurité sociale d'ici 2029. Monsieur le ministre, pouvez-vous me dire très concrètement – j'attends des mesures très concrètes – comment vous améliorerez la vie des gens avec le budget 2026?

01.06 Sophie Thémont (PS): Monsieur le premier ministre, plus de 100 000 personnes défilaient dans les rues ce mardi pour crier non à vos mesures violentes; stop à vos attaques contre notre modèle social; stop à vos réformes brutales; stop à votre mépris! Une foule de jeunes, des retraités, des soignants, des cheminots, des militaires, des artistes, des enseignants, mais aussi – et c'est là, monsieur le premier ministre, qu'il faut tirer la sonnette – beaucoup de gens qui n'étaient jamais descendus en rue pour manifester et crier leur colère, parce qu'ils ne croient plus à vos slogans vides ni à vos promesses creuses.

Les gens en ont assez, monsieur le premier ministre, de vos slogans et de vos mensonges. Vous dites récompenser le travail? Les gens bossent, mais ils vont finalement s'appauvrir. Vous dites sauver les pensions? Or, en réalité, vous les sabotez. Quant aux 500 euros promis, ils ont disparu! Les primes de nuit sont supprimées. Les flexi-jobs seront généralisés. Les pensions seront alignées à 67 ans pour gagner moins.

Vous pressez les gens comme des citrons, et vous appelez cela du courage? Moi, j'appelle cela, tout simplement, de la lâcheté. En effet, vous vous attaquez aux plus faibles pour sauver les plus forts. Alors, oui, ils étaient là pour dire stop à votre réforme des pensions, à votre réforme du travail et à vos deux poids deux mesures.

Monsieur le premier ministre, ma question est très simple: que répondez-vous à ces milliers de personnes qui se trouvaient dans la rue mardi et qui criaient leur colère en disant stop à toutes vos mesures violentes?

01.07 Wouter Vermeersch (VB): Mijnheer de premier, om 18.30 uur ga ik naar Bredene, vlak bij het beruchte naaktstrand. Wees echter gerust, ik zal mijn kleren aanhouden. Wij houden namelijk straks een manifestatie tegen de beslissing van uw regering om in het vakantieverblijf Horizon een asielcentrum te heropenen. Met uw regering slapen asielzoekers dus niet alleen in hotels, maar ook in vakantiedomeinen die bedoeld zijn voor zeeklassen en sportkampen voor jongeren. Weet u wat dat grapje kost, mijnheer de premier? Mijn collega Francesca Van Belleghem vroeg het op: uw regering betaalt 100.000 euro per maand aan de uitbaters. Vorig jaar alleen al liep de factuur op tot 1,5 miljoen euro.

Natuurlijk staan die miljoenen totaal niet in verhouding tot de miljardenput die u en de andere systeempartijen de afgelopen jaren hebben gegraven. Die asielcentra vormen echter het beginpunt van een hele reeks sociale rechten en voordelen in dit land van melk en honing. Eenmaal erkend, heeft de asielzoeker namelijk recht op een leefloon, kindergeld en de facto op een sociale woning en gezinshereniging. Dan komen we natuurlijk wel bij de miljarden uit, mijnheer de premier.

Nu u toch op miljardenzoektocht bent, krijgt u nog een besparingstip van een goede vriend: een aparte sociale zekerheid voor nieuwkomers kan recurrent, jaar na jaar dus, 1,5 miljard euro opleveren. Dat zijn niet mijn berekeningen; het werd voor ons doorgerekend door het Planbureau.

Mijnheer de premier, klopt het, zoals de pers schrijft, dat het echte onderhandelen eigenlijk nog moet starten? Haalt u de nieuwe deadline van komende dinsdag of wordt het een halloweenakkoord, een zoveelste griezelschrift voor de Vlamingen?

01.08 Eva Demesmaeker (N-VA): Mijnheer de eerste minister, we zijn begonnen aan gigantisch grote hervormingen, de grootste hervormingen ooit. De vakbonden schreeuwen elke keer opnieuw dat ze er niet bij betrokken worden. Nochtans krijgen ze telkens opnieuw, confidentieel, cijfers, tabellen, informatie, waaruit ze dan eenzijdige conclusies trekken, die ze gebruiken om de mensen op te hitsen, bijvoorbeeld bij de staking van afgelopen dinsdag.

Dat doen niet alleen de vakbonden; dat doen ook de collega's hier. Ik hoor hier dat jongeren 10 % minder zullen krijgen en dat ze nog langer zullen moeten werken ook. Ik hoor hier dat premies worden afgeschaft.

Nochtans weten ze dat dat niet klopt. U hebt dat hier elke keer opnieuw weerlegd, mijnheer de eerste minister, maar elke keer opnieuw brengen ze fakenieuws. Ik vind dat crimineel.

De hervormingen zijn broodnodig, ook voor jongeren. Men klaagt hier aan dat jongeren 10 % minder zouden krijgen, maar als we het systeem niet zouden veranderen, kan men dan garanderen dat de jongeren later überhaupt nog een pensioen zullen ontvangen? Ik alvast niet. Wat we hier nu doen, is wat nodig is om de toekomstige generaties hoop te geven op een pensioen.

De vakbonden vergeten in mijn ogen de jongeren. Ze komen op straat, maar ik weet niet of het systeem overleefd zou blijven als we niets deden.

Voor langdurig zieken geldt net hetzelfde. We moeten die mensen eindelijk opnieuw een toekomstperspectief geven en dat is wat we zullen doen.

Of nog, als we de arbeidsmarkt niet flexibeler maken, zijn we die jobs binnenkort gewoon kwijt aan het buitenland, net dat waartegen de vakbonden vroeger op straat kwamen.

Mijnheer de eerste minister, welke concrete voorstellen hebben de vakbonden, die breed mobiliseren, die op straat komen en die roepen, in de afgelopen periode al gedaan om het systeem mee te helpen hervormen? Zijn er concrete voorstellen gekomen? Vooral, met welke doelstelling zitten ze aan tafel?

01.09 Eerste minister **Bart De Wever**: Mijnheer de voorzitter en collega's, ik zal u niet vervelen door de budgettaire situatieschets te herhalen die ik hier vorige week heb gegeven. De correcte cijfers zijn gekend of zouden dat moeten zijn.

Binnen de regering lopen de besprekingen nog om het kortetermijnsaldo fors te verbeteren richting het einde van deze legislatuur. Als we ons zouden beperken tot de begroting van 2026, dan had ik hier vorige dinsdag zonder slaapttekort en met een spreekwoordelijke glimlach kunnen staan – spreekwoordelijk, dat benadruk ik.

De regering heeft er echter bewust en eensgezind voor gekozen om een grotere oefening te doen, een oefening die loopt tot het einde van deze legislatuur. Ik acht dat namelijk noodzakelijk om het vertrouwen in ons herstel te bewaren in binnen- en buitenland.

De regering is het erover eens dat daarvoor een minimale structurele inspanning van 10 miljard euro nodig is tegen 2030. In het optimale scenario zou die inspanning tegen dan zelfs 20 miljard bedragen, maar 10 miljard euro is het minimum om de zogeheten Europese uitgavennorm te respecteren.

Die grotere oefening komt boven op de hervormingen die in het voorjaar en deze zomer zijn afgeklopt, waar de regering verder aan werkt en die we hopelijk nog voor het einde van dit jaar hier allemaal ter stemming zullen kunnen brengen. Die hervormingen zorgen voor heel wat budgettaire vruchten op de lange termijn, maar ik wil benadrukken dat ze ook tijdens deze legislatuur de schuldopbouw al met 15 miljard euro zullen verminderen.

Le gouvernement mène actuellement ce nouvel exercice de manière approfondie pour les années à venir, tout en étant bien conscient qu'il n'existe pas mille façons d'atteindre le montant nécessaire. J'espère que nous pourrions rapidement parvenir à un accord, mais je n'en suis pas sûr. Je pense que le sens des responsabilités devrait tous nous y obliger. Car l'effort que nous ne réalisons pas aujourd'hui ne fera que se démultiplier dans les années à venir, avec les intérêts en prime. Il n'y a pas d'autre choix, il n'y a pas d'alternative. Ne rien faire ne ferait qu'aggraver le problème. C'est une logique implacable à laquelle nous ne pouvons pas échapper.

Certaines personnes ici ne me croiront peut-être pas, mais je pense que nous devons avoir de l'empathie pour celles et ceux qui s'inquiètent de la lourdeur des efforts à fournir. Nous tenterons d'en tenir compte autant que possible.

Het maakt overigens niet uit of daarvoor nu duizenden, tienduizenden, honderdduizenden of miljoenen mensen door Brussel hebben gewandeld. We zetten het sociaal overleg derhalve gewoon voort. De realiteit is echter dat in dit land decennialang van de problemen is weggekeken. Die tien miljard euro aan interestlasten die we vandaag jaarlijks moeten betalen, zijn niet uit de lucht komen vallen.

Daarom zeg ik u dat blijven wegstijgen voor mij geen optie is. Als we geen moeilijke beslissingen kunnen nemen, zijn we niet capabel om te besturen. Collega's, ik hoop dan ook dat we dat wel degelijk kunnen doen. Dat zou voor deze regering het tweede hoofdstuk vormen in de redding van onze welvaartsstaat. Dat is een doelstelling die wij allen zouden moeten delen.

01.10 Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): Mijnheer de premier, ik dank u.

Wat hebben we geleerd? Ten eerste, u komt niet naar de Kamer met de begroting voor 2026 alleen, maar ook met een meerjarenbegroting. Dat is genoteerd. Zal dat dinsdag zijn? Dat blijft heel onduidelijk.

Is die indexsprong nu weg? U zegt dat niet. Collega's van Vooruit, hebben jullie het gehoord? De premier krijgt het niet over zijn lippen dat de indexsprong weg is.

Dat is trouwens niet het enige waarover ik mij zorgen maak. Er lagen nog een aantal gruwelen op tafel, zoals de duurdere huisarts, de hogere btw en het opnieuw met de botte bijl besparen op de ontwikkelingssamenwerking. Het meest verontrustende is dat blijkbaar geen enkele van de onderhandelende partijen daarvan echt wakker ligt. Zit er dan niemand rond de tafel die snapt dat solidariteit en sociale waarden belangrijk zijn en moeten worden verdedigd, ook in de lopende begrotingsbesprekingen?

Mijnheer de premier, u was zeer negatief en zwartgallig. Er is volgens u geen alternatief. Wij zeggen dat er wel degelijk een alternatief is.

01.11 Kim De Witte (PVDA-PTB): Mijnheer de premier, niemand beweert dat u niets moet doen. Wat wij vragen, is een rechtvaardige begroting. U zegt dat u 10 miljard euro zoekt. Welnu, ik zal een concreet voorstel doen, collega's. De taxshift die uw regering tien jaar geleden heeft doorgevoerd, heeft een gat van 10 miljard euro in de sociale zekerheid geslagen. Dat zijn niet mijn cijfers, mevrouw Demesmaeker, maar die van het Federaal Planbureau. Waar zit dat geld momenteel? Dat zit in de zakken van de aandeelhouders. Zij hebben die 10 miljard euro extra per jaar.

In Oostenrijk zijn de sociale bijdragen op de lonen voor de betaling van de pensioenen hoger dan in ons land. Daar bestaan niet al die verminderingen, vrijstellingen en kortingen op sociale bijdragen.

Mijnheer De Wever, u zoekt geld, maar er is geld in België. Dat zeg ik niet alleen, dat zegt het Federaal Planbureau. Haal het geld waar het is en stop met de mensen hun pensioen af te nemen.

01.12 Isabelle Hansez (Les Engagés): Je vous remercie pour vos réponses, monsieur le premier ministre.

Vous avez parlé de la continuité de la concertation sociale. Vous savez que nous, Les Engagés, sommes attachés à ce dialogue social. Nous ne croyons ni en la politique de la rue, ni en la politique du mépris. La colère sociale ne se combat pas à coups de slogans mais par l'écoute, la concertation et la clarté des réformes.

Nous soutenons les mesures nécessaires pour redresser notre pays, mais elles doivent s'accompagner de pédagogie et d'explications, et non de provocations ni d'oppositions brutales. La concertation sociale reste la pierre angulaire de notre contrat social. Le droit de manifester fait partie de l'ADN de notre démocratie. C'est dans cet équilibre entre responsabilité et respect que notre société retrouvera la confiance.

01.13 Sarah Schlitz (Ecolo-Groen): Monsieur le premier ministre, je pense que vous ne vous rendez pas compte du point de non-retour vers lequel nous sommes en train d'aller.

Aujourd'hui, certaines personnes et catégories professionnelles espèrent que vous les oublierez. Elles retiennent leur souffle en espérant ne pas être impactées par vos mesures. En fait, les gens espèrent juste que vous ne toucherez pas à leurs conditions et ont perdu l'espoir que vous les améliorerez.

Imaginez l'impact que votre gouvernement a sur la confiance que la population accorde aux politiques, et sur l'espoir que peut encore susciter la politique d'améliorer la vie des gens. Or, pour moi, faire de la politique, c'est entendre les difficultés et pouvoir y apporter des réponses – évidemment, dans un certain contexte –, mais c'est en tout cas la boussole qui devrait vous guider. En tout cas, en ce qui me concerne, c'est cette

boussole qui guide mon action politique. J'espère que vos discussions seront de cet ordre-là.

Je vous remercie.

01.14 Sophie Thémont (PS): Monsieur le premier ministre, merci pour vos réponses.

C'est quand même dingue, vous avez parlé d'empathie! Vous rendez-vous compte qu'aujourd'hui, ce sont les travailleurs et les travailleuses qui font tourner notre économie? Nos enseignants, nos cheminots, nos soignants, et toutes ces femmes que vous oubliez, que vous appauvrissez encore plus aujourd'hui.

Vous savez, monsieur le premier ministre, tout cela est un choix politique – c'est très vrai –, mais ce n'est pas vraiment une décision difficile. Les vrais choix que vous devez faire, et que vous ne faites pas aujourd'hui, c'est de vous attaquer aux grosses fortunes. Vous ne pouvez mal d'aller chercher dans ces poches.

Aujourd'hui, vous chouchoutez les grandes fortunes, les actionnaires et les banques. Aujourd'hui, les travailleurs en ont marre et refusent de payer 95 % de la facture.

01.15 Wouter Vermeersch (VB): Mijnheer de premier, 10 miljard tegen dinsdag? We zijn benieuwd, want uw regering lijkt enigszins op een trein van de NMBS. U vertrekt te laat, u rijdt met veel vertraging en het is onzeker of u ooit op de bestemming zult geraken. In uw regeringscoalitie zit elke partij in een andere wagon, maar niemand weet welke richting de trein uitgaat. De ene wagon trekt naar links, de andere naar rechts, en de trein zelf dreigt te ontsporen. De premier lijkt nog niet bereid om in de locomotief te kruipen voor de finale onderhandelingen.

Mijnheer de premier, stop die Belgische trein vol gekibbel en vertraging, want de Vlaming heeft zijn ticket al veel te duur betaald. Stop die trein voor hij ontspoord, want straks zullen de Vlamingen mogen opdraaien voor het ruimen van de brokstukken. Als dit alles België op de rails moet houden, dan stappen wij Vlamingen in het eerstvolgende station beter uit.

01.16 Eva Demesmaeker (N-VA): Mijnheer de premier, bedankt voor uw antwoord.

Als ik de vakbonden en de collega's hier hoor, dan onthoud ik vooral dat ons sociaal systeem nog niet sociaal genoeg zou zijn. Nochtans behoren we, wat de publieke sociale uitgaven betreft, tot de wereldtop.

Ik hoor ook heel veel fakenieuws en vraag aan iedereen hier in de zaal aanwezig om met dat fakenieuws te stoppen. Tien procent minder voor jongeren, dat is gewoon niet waar. Wees het niet eens, maar stop het fakenieuws.

L'incident est clos.

Het incident is gesloten.

02 Question de Patrick Prévot à David Clarinval (VPM Emploi, Économie et Agriculture) sur "Le coût de la vie et l'inflation" (56001058P)

02 Vraag van Patrick Prévot aan David Clarinval (VEM Werk, Economie en Landbouw) over "De levensduurte en de inflatie" (56001058P)

02.01 Patrick Prévot (PS): Monsieur le ministre, je ne sais pas si vous faites encore vos courses vous-même, mais au vu de vos idées pour le budget, j'en doute fort. Ou alors, vous les faites en France, comme de nombreux Belges, à cause de vos mesures. Au programme, nous avons un saut d'index, une hausse de la TVA sur l'alimentation, des consultations médicales plus chères et des pensions rabotées. Appelez-vous cela une réforme? J'appelle cela une punition collective.

Monsieur le ministre, de nombreuses familles se demandent déjà comment elles vont arriver à mettre quelque chose dans l'assiette de leurs enfants, et vous, vous dites: "Et si on augmentait le prix des pâtes, du pain voire des légumes?" Quelle indignité! Au rayon des horreurs, il est aussi question d'un saut d'index. Vous nous dites qu'il n'est pas sur la table. Mais, monsieur le ministre, vous avez déjà bidouillé un saut d'index. Pardon, mais quand vous dites qu'il n'est pas sur la table, permettez-nous quand même de vérifier sous la nappe.

Et pendant ce temps, toujours rien concernant les 500 euros promis aux travailleurs. Et cela restera évidemment un mensonge électoral.

Le minerval en hausse, les pensions en baisse et pendant ce temps, où étiez-vous, monsieur le ministre, cette semaine? À Florennes, avec champagne et petits fours pour accueillir des avions à plus de 100 millions d'euros l'unité. Et quelques heures plus tard, vous étiez à table, avec vos collègues, pour augmenter la TVA sur le pain. Je peux en tout cas vous dire, monsieur le ministre, que si on devait appliquer une taxe sur votre valeur ajoutée, elle ne rapporterait pas grand-chose.

Mardi, avant de venir au Parlement, j'étais dans la rue avec plus de 100 000 manifestants: des infirmières, des professeurs, des ouvriers, des aides-ménagères, des étudiants, des pensionnés inquiets et même des indépendants trahis. Tous disaient la même chose: "Ras-le-bol que l'on vide toujours les mêmes poches".

Monsieur le ministre, quand irez-vous enfin chercher l'argent là où il est, chez vos amis les milliardaires par exemple? Quelles mesures concrètes allez-vous prendre pour protéger et augmenter le pouvoir d'achat?

02.02 David Clarinval, ministre: Monsieur le député, vous avez intitulé votre question "Inflation". La seule inflation que j'observe ici est celle de *fake news* et de propos totalement mensongers. Voilà une fameuse bulle inflationniste! Les mensonges proférés dans le cadre de cette question sont en effet abominables. Bref, je vais donc répondre à la question qui m'a été posée.

L'inflation en Belgique atteint actuellement 2,12 %. Elle devrait s'établir à 2,4 % en fin d'année, puis à 1,5 % en 2026, confirmant ainsi une normalisation progressive des prix, après plusieurs années de hausse soutenue. Grâce au mécanisme d'indexation automatique, les salaires et les allocations sociales suivent l'évolution des prix. En janvier 2026, nous atteindrons une hausse de 2 %. Pour les années 2025-2026, l'indexation automatique s'approchera de 5,5 %.

Par ailleurs, le gouvernement a mis un point d'honneur à prévoir une réforme fiscale qui augmentera le pouvoir d'achat. Nous avons également décidé de permettre une revalorisation des chèques-repas. Nous avons augmenté le salaire minimum de 35 euros. Nous allons poursuivre sur cette voie.

La perception actuelle d'une baisse du pouvoir d'achat est, certes, influencée par la hausse des prix énergétiques, consécutive à la guerre en Ukraine. Pour ma part, je suis convaincu que nos mesures, qui vont augmenter le pouvoir d'achat, combinées à cette baisse de l'inflation en Belgique, vont permettre une nette augmentation du pouvoir d'achat. Je déplore sincèrement la propagation de *fake news* et de mensonges à laquelle vous vous livrez non seulement dans la rue avec les manifestants, mais également dans la presse, et même ici au Parlement – et ce dernier fait est vraiment indigne.

02.03 Patrick Prévot (PS): Monsieur le ministre, une fois encore, je n'attendais pas grand-chose de vous et je n'ai pas été déçu. Vous êtes vraiment à court d'arguments et invoquez des *fake news*. En revanche, j'ai constaté quelque chose d'intéressant dans votre réponse. En effet, vous parlez d'une "perception de la baisse du pouvoir d'achat". Vous êtes donc en train de dire aux infirmières, aux travailleuses et aux travailleurs que leur pouvoir d'achat n'est pas en diminution. S'agissant du vôtre, nous le savons, il n'y a aucun problème!

Monsieur le ministre, vous êtes devenu le Robin des Bois inversé de ce gouvernement. Vous pillez les poches déjà vides pour remplir les coffres-forts déjà pleins! En revanche, vous êtes le Pinocchio assumé de ce gouvernement! Et je puis vous dire que plus personne ne vous croit, monsieur le ministre. Aujourd'hui, les gens n'attendent même plus de réponse de votre part. Ils attendent et craignent simplement la prochaine claque. Vous nous aviez promis un gouvernement d'ingénieurs; en définitive, nous avons seulement hérité d'une bande d'amateurs!

*L'incident est clos.
Het incident is gesloten.*

03 Questions jointes de

- **Serge Hiligsmann à David Clarinval (VPM Emploi, Économie et Agriculture) sur "Les mesures en faveur des entreprises pharmaceutiques et autres face aux droits de douane américains" (56001062P)**
- **Georges-Louis Bouchez à David Clarinval (VPM Emploi, Économie et Agriculture) sur "Le coût des nouveaux droits de douane américains pour la Belgique" (56001065P)**

03 Samengevoegde vragen van

- **Serge Hiligsmann aan David Clarinval (VEM Werk, Economie en Landbouw) over "De maatregelen ten gunste van o.m. farmabedrijven in reactie op de Amerikaanse douaneheffingen" (56001062P)**
- **Georges-Louis Bouchez aan David Clarinval (VEM Werk, Economie en Landbouw) over "De kostprijs van de nieuwe Amerikaanse douaneheffingen voor België" (56001065P)**

03.01 Serge Hiligsmann (Les Engagés): Monsieur le ministre, la presse se fait l'écho d'un rapport du SPF Économie sur les conséquences des nouvelles taxes imposées par les États-Unis pour nos entreprises, qui sont à l'origine de craintes importantes dans notre secteur économique.

Tout d'abord, nous aurions souhaité que ce rapport puisse être disponible au niveau de la Chambre, et peut-être en priorité de la commission de l'Économie.

On parle de presque 4 milliards d'euros de surcoûts que les entreprises vont devoir payer, ou en tout cas endosser, à cause de ces taxes lorsqu'elles exportent des denrées, des produits, etc., vers les États-Unis. Ce serait 16 à 17 fois plus élevé que par le passé. Dans le cas spécifique du secteur pharmaceutique, on parle de 2,2 milliards d'euros pour les entreprises qui produisent des vaccins, qui sont utiles partout dans le monde et également aux États-Unis.

Cette estimation correspondrait à des conditions défavorables. S'agit-il bien du *worst case scenario*? Dans ce cas, quel serait le *best case scenario*, et éventuellement les scénarios indépendants? Nous souhaiterions nous y intéresser avec la commission.

Au sujet de la compétitivité et de l'emploi dans ces entreprises, et également de l'accès à la santé qui sera affecté par ces nouvelles normes américaines, nous avons beaucoup de craintes. Les mesures budgétaires que vous annoncez ne nous font pas non plus vraiment plaisir, notamment la possibilité d'une TVA réduite sur les alcools. Ce n'est probablement pas la meilleure solution pour la santé.

Monsieur le ministre, face à ce défi, nous avons trois questions. Quelles sont vos mesures non fiscales? (...)

03.02 Georges-Louis Bouchez (MR): Monsieur le ministre, vous avez commandé un rapport, et je vous en remercie, parce que, manifestement, vous êtes le seul ici à vous soucier du problème majeur qui est aujourd'hui celui de l'Union européenne et de notre pays, c'est-à-dire notre absence d'autonomie et notre difficulté à aller chercher de nouveaux marchés économiques.

Le rapport que vous avez commandé présente une conclusion implacable. Si aujourd'hui les entreprises paient 258 millions d'euros en droits de douane aux États-Unis, ce montant va passer à 4,4 milliards d'euros. Cette somme peut paraître un montant théorique, mais en fait, soit les consommateurs américains accepteront de la payer, ce qui ne risque pas d'arriver, soit ce sera une perte directe pour notre économie, avec des conséquences dramatiques pour nos entreprises, et donc pour l'emploi.

Tous les secteurs sont touchés, à commencer par celui de la pharmacie. L'Union européenne avait laissé entendre qu'il y aurait peut-être une exception pour ce secteur, et il serait bon que nous ayons des clarifications à ce sujet. Le secteur des métaux et le secteur de la consommation alimentaire sont aussi touchés.

Aujourd'hui, dans cette noble Assemblée, on entend des gens qui, dans un jeu de rôles permanent, nous parlent de "taxes, taxes, taxes", comme s'il y avait encore de l'argent à aller chercher dans le pays le plus imposé du monde. Les mêmes nous expliquent du matin au soir qu'on ne peut pas commercer avec les pays arabes, qu'on ne peut pas commercer avec l'Amérique du Sud, qu'on ne peut pas commercer avec la Chine, parce que leur pudeur serait entamée. Pendant ce temps-là, mesdames et messieurs, c'est l'emploi et les travailleurs qui sont en jeu.

03.03 Pierre-Yves Dermagne (PS): (...)

03.04 Georges-Louis Bouchez (MR): Oui, monsieur Dermagne, je parle du Mercosur.

Alors, monsieur le ministre, vous êtes le seul à porter...

Monsieur le président? (*Brouhaha*)

Le **président**: Monsieur Bouchez, je vous donne dix secondes. Pas trois minutes.

03.05 Georges-Louis Bouchez (MR): Monsieur le ministre, vous êtes le seul avec le Mouvement Réformateur, à porter un plan de croissance et de développement. J'aimerais en connaître les détails. J'aimerais également que l'on envisage la signature de nouveaux marchés (...)

03.06 David Clarinval, ministre: Monsieur le président, messieurs les députés, j'ai en effet commandé une étude d'impact des nouveaux droits de douane américains sur notre économie. Monsieur Hiligsmann, je suis tout à fait disposé à vous la partager. Je suis même aussi disposé à en parler en commission. Je ne vois aucun problème à ce que cette étude soit rendue publique.

Le SPF Économie confirme dans cette étude que les droits de douane américains augmenteraient de 4 milliards d'euros le coût de nos exportations, et impacteraient donc durement notre compétitivité. Cette explosion de coûts douaniers est colossale pour notre économie. En 2024, ils représentaient pour l'ensemble des secteurs un montant de 258 millions. Aujourd'hui, ils sont estimés à 4 milliards, soit une multiplication par 16.

Certains secteurs sont en effet, bien malheureusement, fort touchés. Vous avez cité le secteur pharmaceutique, secteur ultra-stratégique pour la Belgique, qui verrait ses droits de douane multipliés par 8 000. Ils pourraient passer de 300 000 euros par an à 2,2 milliards d'euros si on leur applique le taux de 15 %, monsieur le député.

Pour le secteur des métaux, on passerait de 11 millions d'euros à 303 millions d'euros, soit une multiplication par 32. Pour les boissons, on passerait de 200 000 euros à 12 millions d'euros, soit une multiplication par 60. Ce sont les secteurs qui me semblent les plus durement impactés, proportionnellement.

Il s'agit toutefois d'une estimation maximaliste, monsieur Hiligsmann, qui est fondée sur des hypothèses prudentes et sans tenir compte de la capacité d'adaptation de nos entreprises. Nous savons qu'elles sauront réagir, réorienter leurs exportations et ajuster leurs stratégies. Une partie de ces droits de douane pourra vraisemblablement être répercutée sur le consommateur américain, mais nous ne sommes pas encore en mesure de l'évaluer à l'heure où je vous parle.

Ce constat renforce donc vraiment ma conviction qu'il est essentiel de soutenir la compétitivité de nos entreprises. Pour ce faire, la Belgique doit agir sur deux fronts. Le premier, c'est au niveau européen, en soutenant la Commission dans ses négociations avec les États-Unis, et par ailleurs en défendant une approche plus pragmatique et plus compétitive, notamment au travers des initiatives Omnibus et Stop the clock.

Au niveau national, le plan industriel MAKE 25-30 vise à renforcer la compétitivité de manière structurelle, mais aussi en prenant des mesures immédiates comme la baisse des cotisations sociales d'un milliard d'euros qui a été décidée par ce gouvernement, en mettant en place une norme énergétique afin de réduire les coûts énergétiques pour les entreprises, en procédant à une profonde simplification administrative, en fournissant un meilleur accès au financement, ou encore en accélérant la disposition des permis au niveau régional.

Nos discussions budgétaires actuelles doivent s'inscrire dans cette logique: bâtir une véritable stratégie de croissance fondée sur la compétitivité. Si nous voulons préserver notre économie et l'emploi, nous devons soutenir nos entreprises, leur donner les moyens d'innover, d'exporter et de se développer dans un environnement mondial de plus en plus complexe. C'est ainsi que nous garantirons la prospérité, la stabilité, l'assainissement durable de nos finances publiques, mais aussi la pérennité de notre sécurité sociale.

Je vous remercie pour votre attention.

03.07 Serge Hiligsmann (Les Engagés): Je vous remercie, monsieur le ministre, pour vos réponses et pour la mise à disposition de l'étude.

Nous entendons bien toutes les initiatives que vous prenez, tant à l'échelle nationale qu'européenne. De ce côté-là, nous sommes convaincus que nous pouvons agir concrètement pour soutenir nos entreprises, en particulier le secteur pharmaceutique. Ce secteur bénéficie en effet d'une reconnaissance internationale. C'est notamment pour cette raison que le pavillon belge à l'Exposition universelle d'Osaka a été récompensé. Dans le monde, trois enfants sur dix reçoivent des vaccins produits en Belgique.

Nous souhaiterions également aller plus loin, comme l'a évoqué Yvan Verougstraete, vers une forme de protectionnisme positif, c'est-à-dire des stratégies d'intérêt pour un juste échange, et non plus uniquement un libre-échange.

Le **président**: Il s'agissait de la première question de notre collègue Hiligsmann. (*Applaudissements*)

Ce n'est pas le cas pour M. Bouchez.

03.08 Georges-Louis Bouchez (MR): C'est peut-être la dernière, monsieur le président! Qui sait? Cela vous ferait trop plaisir. Je ne ferai pas cela.

Monsieur le ministre, par rapport à votre réponse, je voudrais quand même insister sur un point. Le prix Nobel d'économie vient d'être attribué voici quelques jours. Et sur quelle base a-t-il été obtenu? Il a été obtenu en contestant la fameuse taxe Zucman que certains veulent instaurer dans notre pays.

Pourquoi? Parce que, plus que jamais, nous avons besoin d'investisseurs. Parce que, plus que jamais, ceux qui veulent aider les travailleurs doivent arrêter d'opposer les investisseurs et les travailleurs car nous avons besoin des deux pour une économie qui fonctionne. Face à ce défi que sont les droits de douane, monsieur le ministre, nous devons baisser l'impôt. Nous devons baisser les obligations administratives et légales. Nous devons libérer le carcan pour que nos entreprises puissent se déployer. Parce que des entreprises prospères, ce sont des ouvriers prospères et une sécurité sociale solide.

Persoonlijk feit **Fait personnel**

03.09 Pierre-Yves Dermagne (PS): Monsieur le président, ce qui est particulier avec M. Bouchez, c'est qu'il dit tellement de bêtises à la minute qu'il oublie celles qu'il a dites il y a quelques instants.

Monsieur Bouchez, je parle de ce que vous avez dit en citant mon nom. Votre question – je ne sais même pas si c'était une question, c'était plutôt un service commandé pour M. le ministre – a au moins eu le mérite de mettre en avant les contradictions et le double langage de votre parti.

Vous faites semblant sur le terrain, en Wallonie, de défendre les petits agriculteurs. Et vous plaidez ici et dans les cénacles européens pour faire en sorte qu'un dumping économique, social et environnemental puisse avoir lieu, notamment avec le Mercosur. Vous dites qu'il faut revaloriser le travail, mais où sont passés les 500 euros en plus que vous avez promis pendant la campagne électorale? Vous avez dit qu'il fallait favoriser l'investissement économique, faire en sorte que les entreprises puissent se développer, notamment en obtenant des permis.

Mais à quel parti appartenait le ministre de l'Économie et de l'Aménagement du Territoire ces cinq dernières années en Wallonie, monsieur Bouchez? Je vous demande la réponse.

03.10 Georges-Louis Bouchez (MR): Monsieur Dermagne, je ne vais pas me permettre, contrairement à vous, de porter un jugement personnel, parce que ce serait beaucoup trop douloureux à votre égard.

Par contre, sur le fond, j'assume pleinement que nous ayons besoin de nouveaux marchés. Et je voyais, quelques rangs plus loin, votre président de parti qui riait à votre mot par rapport au Mercosur. Le même qui n'a pas voulu signer le CETA – mais qui l'a tout de même signé à la fin – qui a permis à la Wallonie d'avoir

deux milliards d'euros de recettes en plus.

Vous nous reprochez les 500 euros, mais c'est exactement l'objet des réformes que vous contestez au quotidien dans cette Assemblée et qui entreront en vigueur l'année prochaine. Pour le reste, monsieur Dermagne, vous avez pris 50 ans pour conduire la Wallonie à la faillite. Laissez-nous au moins quelques mois pour redresser le pays!

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

04 Samengevoegde vragen van

- Anja Vanrobaeys aan David Clarinval (VEM Werk, Economie en Landbouw) over "De studie van Acerta over het gebrekkige re-integratiebeleid voor langdurig zieken in de bedrijven" (56001045P)
- Nahima Lanjri aan Frank Vandenbroucke (VEM Sociale Zaken, Volksgezondheid, belast met Armoedebestrijding) over "De re-integratie van langdurig zieken" (56001050P)
- Irina De Knop aan Frank Vandenbroucke (VEM Sociale Zaken, Volksgezondheid, belast met Armoedebestrijding) over "De stavaza met betrekking tot het Terug-naar-werkbeleid" (56001059P)
- Florence Reuter aan David Clarinval (VEM Werk, Economie en Landbouw) over "De re-integratie van langdurig zieken" (56001064P)
- Caroline Désir aan Frank Vandenbroucke (VEM Sociale Zaken, Volksgezondheid, belast met Armoedebestrijding) over "De strijd tegen langdurige ziekte en preventieve maatregelen inzake gezondheid op het werk" (56001074P)
- Sofie Merckx aan Frank Vandenbroucke (VEM Sociale Zaken, Volksgezondheid, belast met Armoedebestrijding) over "De langdurig zieken" (56001070P)
- Axel Ronse aan Frank Vandenbroucke (VEM Sociale Zaken, Volksgezondheid, belast met Armoedebestrijding) over "De steekproef van het RIZIV bij langdurig zieken en de verschillen tussen ziekenfondsen" (56001068P)
- Jeroen Van Lysebettens aan David Clarinval (VEM Werk, Economie en Landbouw) over "Ontoereikende re-integratietrajecten voor de langdurig zieken" (56001076P)

04 Questions jointes de

- Anja Vanrobaeys à David Clarinval (VPM Emploi, Économie et Agriculture) sur "L'étude d'Acerta sur les lacunes de la politique de réintégration des malades de longue durée" (56001045P)
- Nahima Lanjri à Frank Vandenbroucke (VPM Affaires sociales, Santé publique, chargé de la Lutte contre la pauvreté) sur "La réintégration des malades de longue durée" (56001050P)
- Irina De Knop à Frank Vandenbroucke (VPM Affaires sociales, Santé publique, chargé de la Lutte contre la pauvreté) sur "Le point sur la politique de retour au travail" (56001059P)
- Florence Reuter à David Clarinval (VPM Emploi, Économie et Agriculture) sur "La reinsertion des malades de longue durée" (56001064P)
- Caroline Désir à Frank Vandenbroucke (VPM Affaires sociales, Santé publique, chargé de la Lutte contre la pauvreté) sur "La lutte contre les maladies de longue durée et la prévention en santé au travail" (56001074P)
- Sofie Merckx à Frank Vandenbroucke (VPM Affaires sociales, Santé publique, chargé de la Lutte contre la pauvreté) sur "Les malades de longue durée" (56001070P)
- Axel Ronse à Frank Vandenbroucke (VPM Affaires sociales, Santé publique, chargé de la Lutte contre la pauvreté) sur "Le sondage réalisé par l'INAMI auprès de malades de longue durée et les différences entre mutualités" (56001068P)
- Jeroen Van Lysebettens à David Clarinval (VPM Emploi, Économie et Agriculture) sur "Les lacunes des trajets de réintégration des malades de longue durée" (56001076P)

04.01 Anja Vanrobaeys (Vooruit): Heren ministers, twee jaar geleden ontmoette ik op de Dag tegen Kanker Sabrina. Zij stond op de markt met een groot geel lint. Zij was kuisvrouw, tot ze ziek werd. Ze volgde een opleiding en vroeg om administratief werk, maar de werkgever weigerde. Twee jaar later heeft Sabrina nog steeds geen aangepast werk. Zij is niet alleen. Vandaag kunnen we in *De Morgen* schrijnende getuigenissen lezen van mensen die elke dag met heel veel goesting keihard werkten, ziek werden en hun job willen hernemen, maar aan de kant worden geschoven. Er is geen begeleiding, geen gesprek, geen aangepast werk.

De manier waarop er met die mensen wordt omgegaan is hallucinant. Acht op tien werknemers wordt zo uit de arbeidsmarkt geduwd. Slechts een minderheid maakt een kans op re-integratie omdat hun werkgever wel

bereid is om te luisteren en hen verder te helpen. Veel werkgevers zeggen dat ze geen andere opties hebben. Die mensen zijn echter hun werkkrachten. Dat zijn geen nummers, maar wel vaders, moeders, collega's, werknemers die willen werken, die zelfs kunnen werken, maar die wel aangepast werk nodig hebben.

Minister Clarinval, hoe lang kunnen werkgevers nog wegstijven en werknemers wegduwen? Welke maatregelen zult u nemen om de werkgevers te verplichten een echt re-integratiebeleid te voeren voor ze kunnen overgaan tot ontslag?

04.02 Nahima Lanjri (cd&v): Ons land telt vandaag 526.000 mensen die langdurig ziek zijn, mensen die langer dan een jaar thuiszitten. Sabrina's of Nahima's, het zijn allemaal mensen die thuiszitten en dat kost de ziekteverzekering enorm veel geld.

Het probleem is ons allen goed bekend. De voorbije jaren is er hard ingezet op de re-integratie van langdurig zieken. Dat is op zich positief, maar we moeten toegeven dat het niet van een leien dakje loopt. Heel wat re-integratietrajecten lopen vast of komen zelfs niet van de grond, zoals we vandaag in de krant kunnen lezen. We proberen nu mensen uit het water te vissen, terwijl we er beter voor zouden zorgen dat zij niet in het water worden gegooid. We moeten proberen ze aan boord te houden.

Daarom zeggen wij met cd&v dat we die logica moeten omdraaien. In de plaats van te wachten tot iemand volledig uitvalt om die daarna proberen op te vissen, moeten we ervoor zorgen dat iedereen kan blijven werken volgens zijn eigen mogelijkheden.

Daarom stellen we de arbeidsparticipatietoelage voor. We moeten niet eerst mensen volledig thuiszetten met een ziekte-uitkering om ze vervolgens met veel moeite proberen te re-integreren. Neen, we voorzien in een compensatie voor wie ondanks ziekte de moeite doet om toch aan de slag te blijven, volgens een aangepast werkregime met een vermindering van de arbeidstijd met maximum 40 %. Zo krijgt men een toeslag om het loonverlies gedeeltelijk te compenseren. Op die manier zorgen we ervoor dat werken altijd loont en vermijden we een volledige uitval en houden we mensen aan boord. Wij hebben dit voorstel met cd&v al in een resolutie gegoten. Het gaat om een concreet voorstel dat we nu aan u voorleggen. We voorzien daarvoor in een pilootproject van twee jaar, zodat we kunnen evalueren en bijsturen.

Heren ministers, wat vindt u van het voorstel van cd&v om mensen aan boord te houden? Bent u bereid om mee te werken aan die arbeidsparticipatietoelage?

04.03 Irina De Knop (Open Vld): Mijnheer de minister, het probleem is goed geschetst. Het is heel erg duidelijk dat u al meer dan vijf jaar bevoegd bent voor de aanpak van langdurig zieken. U hebt allerlei systemen opgezet om die problematiek aan te pakken, waaruit blijkt dat u zich verantwoordelijk voelt. Zo is er het verplichte contact met het ziekenfonds in de vierde, de zevende en de elfde maand. Arbeidsartsen en bemiddelingsdiensten worden betrokken, er is het TRIO-overleg, er zijn procedures om arbeidsongeschiktheid opnieuw aan te vragen wanneer iemand al invalide is, er is de responsabilisering van de werkgever enzovoort.

Uw paradepaardje is echter de aanwerving van de terug-naar-werkcoördinatoren en de oprichting van het Terug-naar-werkfonds. Laten we daar even op inzoomen, mijnheer de minister. Dat systeem wordt gefinancierd door zelfstandigen en ondernemers – zij betalen dus al mee in dit verhaal – en is bedoeld om mensen opnieuw naar de arbeidsmarkt te leiden. Bij dat fonds kunnen mensen die langer dan één jaar ziek zijn een voucher van 1.800 euro aanvragen.

Wat bleek vorig jaar? Er zat toen al 4,5 miljoen euro in dat fonds, maar slechts 20 trajecten werden opgestart. We spreken over 500.000 langdurig zieken en slechts 20 trajecten. Mijnheer Ronse, zelfs u kunt dat niet goed vinden.

U kondigde dit twee jaar geleden aan, mijnheer de minister, als dé oplossing voor de re-integratieproblematiek. De werkgevers zouden mee bijdragen aan de re-integratie van langdurig zieken, vandaar mijn vragen.

Hoeveel geld zit er vandaag in het fonds? Hoeveel hebben de bedrijven al bijgedragen? Hoeveel Terug-naar-werktrajecten zijn er al opgestart met middelen uit dat fonds?

Er zijn 90 Terug-naar-werkcoördinatoren actief, maar wat is hun return on investment? Hoeveel langdurig

zieken hebben zij al opnieuw (...)

De **voorzitter**: Dank u wel, mevrouw De Knop.

04.04 Florence Reuter (MR): Monsieur le ministre, je vous ai déjà interrogé sur ce sujet sensible que sont les malades de longue durée et leur remise au travail. Il s'agit de 526 000 personnes, dont la moitié sont en incapacité jusqu'à leur pension. Ce sont des chiffres énormes, les mêmes qu'en Allemagne où la population est huit fois plus nombreuse.

Nous savons que les discussions budgétaires sont difficiles et qu'il va falloir remettre le travail au premier plan, permettre aux personnes réellement malades de se soigner et à celles qui se sont remises, voire partiellement, de réintégrer le chemin du travail, avec un travail adapté et un accompagnement.

Pour y arriver, il faut aussi mettre en place un contrôle à propos des abus. Ces contrôles sont rares, alors qu'il y a une partie importante – majorité ou minorité, cela reste à déterminer – de personnes en invalidité qui sont tout à fait aptes à travailler.

Les mutuelles font-elles leur boulot, d'après vous? Quelle est votre vision de ce système? Beaucoup de choses ont été mises en place et il y a encore de nombreuses propositions sur la table pour permettre aux malades de longue durée de retravailler, mais nous voyons que les résultats ne sont pas là. Le budget fédéral est tendu et nous allons devoir trouver des solutions.

04.05 Caroline Désir (PS): Monsieur Clarinval, vous avez décidé de taper sur les malades de longue durée pour faire des économies. Sur la base d'une soi-disant étude de l'INAMI, vous avez d'abord extrapolé que vous pouviez économiser cinq milliards d'euros. Rien que ça! On parle quand même de la moitié des dépenses actuelles.

Monsieur Vandenbroucke, vous avez réagi en disant que c'était certainement aller un peu vite en besogne, et même la presse est venue rapidement démonter tout cela. Mais le MR, comme à son habitude, avait déjà distillé ses mensonges pour installer progressivement sa petite musique. Après les chômeurs, les malades sont la cause de tous les problèmes. "Nous avons trop de malades, et c'est bien évidemment leur faute."

Mais, monsieur le ministre, oseriez-vous dire à Céline, 46 ans, aide-ménagère depuis 15 ans, que c'est de sa faute si elle a des douleurs dans les poignets ou dans les épaules et qu'elle n'a qu'à se bourrer d'ibuprofène, comme ses autres collègues, pour aller bosser?

La pression est toujours plus importante chez les malades mais, pendant ce temps, on constate qu'on laisse les employeurs bien tranquilles.

Aujourd'hui, on a par ailleurs découvert qu'un quart des entreprises n'a toujours aucune politique de réintégration, malgré l'obligation légale en vigueur depuis trois ans. Et 60 % ne le font pas sérieusement. On a lu que Les Engagés ont proposé de les responsabiliser bien davantage. Ils ont proposé six mois de salaire garanti. On verra évidemment si Les Engagés défendront mieux cette promesse que toutes les autres auxquelles ils ont renoncé.

Entre-temps, monsieur Clarinval, vous avez déjà rétrogradé. Vous ne parlez plus de cinq milliards d'euros mais d'un milliard, avouant que vous aviez raconté n'importe quoi jusque-là. Par contre, vous continuez à taper sur les malades: "Il faut qu'ils retournent au travail, coûte que coûte. Ce sont des fraudeurs."

Alors, messieurs les ministres, allez-vous, oui ou non, vous en prendre aux malades de longue durée pour faire des économies ou allez-vous enfin aussi responsabiliser davantage les employeurs?

04.06 Sofie Merckx (PVDA-PTB): Mijnheer de minister, collega's, het aantal langdurig zieken neemt jaar na jaar toe. Daarover wordt hier ook vaak gedebatteerd.

Er is echter een vraag die niemand zich ooit stelt, namelijk hoeveel langdurig zieken ouder zijn dan 50 jaar. Ik zal het u zeggen: 64 % van de langdurig zieken is ouder dan 50 jaar. De overgrote groep van mensen die langdurig ziek zijn, is dus kapotgewerkt.

Ik was dinsdag aanwezig op de betoging, waar verschillende mensen mij vertelden dat ze hun werk ongelooflijk graag deden en met plezier gaan werken, maar dat ze dat niet volhouden tot hun 67. Het is echter gemakkelijk voor parlementsleden om twee keer per dag naar voren te lopen om een vraag te stellen. Zo kan men gemakkelijk tot zijn 67 werken. Probeer echter zelf eens 30 patiënten op een ochtend te wassen. Sta maar eens op en doe dat. Of sta maar eens op om 2.00 uur 's nachts om een trein te besturen, gedurende 30, 40 of 50 jaar in volcontinuïdient. Dan gaat iemands gezondheid gaat eraan.

De waarheid is dat u de realiteit van de mensen niet kent. U zou namelijk respect moeten hebben voor de mensen die dit land doen draaien. We zien nu echter dat het aantal mensen dat niet vervroegd kon stoppen de afgelopen 10 jaar is toegenomen, net als het aantal langdurig zieken boven de 55 jaar. Wat hebt u daarmee opgelost? Helemaal niets. Mijn vraag aan u is dan ook of u zult doorgaan met uw beleid dat mensen ziek maakt.

04.07 Axel Ronse (N-VA): Ik had vannacht een verschrikkelijke nachtmerrie.

M. Magnette me disaît: "Monsieur Ronse, vous ne savez pas ce que c'est que de travailler. Dans les champs, sous la pluie, ou de nuit dans une usine. Monsieur Ronse, je vais vous dire quelque chose."

Het Terug-naar-werkfonds is een flop, zei hij.

Toen werd ik wakker. Het gaat om een fonds dat onder andere door Open Vld werd opgericht. Op mijn eerste parlementaire vraag in dit Parlement antwoordde minister Vandenbroucke dat op 500.000 langdurig zieken er 20 een voucher van 1.800 euro hadden aangevraagd, maar dat hij het probleem zou oplossen door de regeling die enkel bedoeld was voor personen die wegens medische overmacht waren ontslagen, uit te breiden tot alle langdurig zieken. Ik was opgelucht en dommelde weer rustig in slaap, tot de heer Magnette weer ten tonele verscheen.

"Monsieur Ronse, si vous demandez les chiffres du Terug-naar-werkfonds, vous serez très très déçu. Seules 200 ou 300 personnes auront demandé un *voucher*."

Toen werd ik opnieuw wakker en dacht dat dat niet kon. De regeling was immers uitgebreid naar alle langdurig zieken en ik ging er dus van uit dat er na een jaar veel meer geïnteresseerden zouden zijn. Ik was dus zinnens om mijn parlementair recht in te roepen om de minister te vragen hoeveel personen er tot nu van de voucher van 1.800 euro gebruik hadden gemaakt om begeleiding naar werk te krijgen en viel weer in slaap op de trein. De heer Magnette verscheen echter opnieuw en klaagde: "*c'est encore pire, monsieur Ronse!*" Ik vroeg hem waarom.

"Eh bien, maintenant les syndicats peuvent aussi assurer l'accompagnement."

De vakbonden hadden erkenning aangevraagd om langdurig zieken terug naar werk te begeleiden. Daarop concludeerde ik dat zulks toch niet mogelijk was en dat ik de minister vandaag zou vragen of mijn nachtmerrie klopt.

04.08 Jeroen Van Lysebettens (Ecolo-Groen): Heren ministers, ons land telt te veel langdurig zieken. We moeten ze steunen opdat ze opnieuw duurzaam aan het werk kunnen. Uw regering verwacht dat nogal eens met controleren en straffen. In de afgelopen maanden heeft de arizonaregering al laten zien dat langdurig zieken het volgende doelwit worden.

Uiteraard moet misbruik bestreden worden. Daarover gaat het debat niet. Uit een Profactsstudie in opdracht van Kom Op Tegen Kanker bleek precies dat langdurig zieken opnieuw willen werken. Meer dan 80 % gaf expliciet aan weer aan de slag te willen.

Het echte probleem zit dus elders. Er zijn gewoon niet voldoende gezonde jobs op maat van die mensen. Het is cruciaal dat mensen hun job kunnen doen zonder er ziek van te worden. De arizonaregering doet er evenwel alles aan om ongezonde jobs te maken: versoepeling van nachtwerk, vrijwillige overuren, het combineren van allerhande jobs zodat men zijn persoonlijk leven zeker niet op orde kan zetten, en al helemaal niet als men ook nog zorgtaken en huishoudtaken opneemt, zoals vele vrouwen en 55-plussers doen.

De collega's Vanrobaeys en Désir hebben daarnet nochtans de vinger op de wonde gelegd: fundamenteel is actie aan de werkgeverzijde. Een collectief re-integratiebeleid voor langdurig en ernstig zieken is al jaren verplicht. Uit dezelfde studie van Profacts blijkt echter dat meer dan de helft van de bedrijven dat onvoldoende aanbiedt. De studie van afgelopen week door Acerta bevestigt dat.

Welke actie zal de regering ondernemen bij de bedrijven en de ondernemingen? Op welke termijn?

Hoe zult u specifiek de kleine bedrijven en de kmo's met minder dan twintig werknemers ondersteunen?

Kortom, mijnheer Clarinval, waar is uw ambitie?

04.09 Minister **David Clarinval**: Dames en heren volksvertegenwoordigers, het stijgend aantal langdurig zieken baart mij ernstige zorgen. Hun aantal is met meer dan 60 % toegenomen in tien jaar tijd en we hebben nu een totaal aandeel van ziekte en invaliditeit dat aanzienlijk hoger ligt dan in de buurlanden.

Het plan preventie en re-integratie van langdurig zieken is voor mij dan ook een belangrijke werf binnen het regeerakkoord. Samen met minister Vandenbroucke ben ik vanaf het begin van deze legislatuur aan de slag gegaan. Vanaf 1 januari 2026 treedt een eerste pakket maatregelen in werking, waarbij de regering alle actoren wil responsabiliseren, zijnde de werknemers, werkgevers, ziekenfondsen en artsen.

De studie die vandaag door Acerta werd gepubliceerd, maakt duidelijk dat werkgevers met een zeker aantal obstakels geconfronteerd worden bij de efficiënte implementatie van de terugkeer naar werk. Formele trajecten of procedures zijn inderdaad niet altijd de eenvoudigste weg naar werkhervatting. We zien immers dat het aantal informele re-integratietrajecten jaar na jaar stijgt. Daarbij gaan werknemers, werkgevers en preventiediensten zonder procedurele verplichtingen op zoek naar een oplossing binnen het bedrijf.

Cependant, il arrive que les obstacles échappent totalement à la volonté de l'employeur. Il se peut aussi que le tableau clinique rende la réintégration impossible au sein d'une entreprise, que ce soit par la nature de la maladie ou l'absence de coopération du travailleur.

Dans le cadre du conclave en cours, des mesures supplémentaires sont sur la table, notamment sur le renforcement des services de prévention. Cependant, les employeurs ne sont qu'un des acteurs de cette histoire.

Lorsque nous constatons, madame Désir, que les contrôles thématiques de l'INAMI révèlent que les mutuelles n'exercent pas correctement leur mission de contrôle et qu'il existe un groupe de personnes déclarées indûment invalides qui ne travaillent pas, nous nous devons de réagir.

Il s'agit avant tout d'un problème social: une profonde injustice persiste entre ceux qui sont réellement malades et ceux qui abusent du système, avec des attestations de complaisance, au détriment également de ceux qui travaillent honnêtement. Lorsque la vie bascule, la solidarité doit être totale, disait Jean Gol. Cependant, tous les abus de notre système doivent être sanctionnés à tous les niveaux: travailleurs, employeurs, médecins et mutuelles.

Nous allons, avec Frank Vandenbroucke, travailler sur de nouvelles mesures, notamment dans la quatrième vague qui est mise sur la table actuellement.

04.10 Minister **Frank Vandenbroucke**: Geachte Kamerleden, mensen die door ziekte zeer lange tijd niet aan het werk zijn, vormen het belangrijkste gezondheidsprobleem van deze tijd. Het is tegelijkertijd ook een belangrijk sociaal probleem. Laten we duidelijk stellen dat het over mensen gaat. Iemand die 60 jaar is en 42 jaar hard gewerkt heeft, heeft wat mij betreft recht op vervroegd pensioen. Dat zullen we ook regelen met deze regering. Iemand die ernstig ziek is, heeft recht op een goede verzorging, op kwaliteitsvolle gezondheidszorg en op voldoende tijd om te herstellen.

Zouden we echter voor een 50-jarige die uitgevallen is wegens ziekte, maar die misschien toch opnieuw aan het werk kan, niet alles uit de kast moeten halen om die persoon te helpen om opnieuw een toekomst te vinden voor de vele jaren die nog resten van actief leven, van mogelijkheden om ingeschakeld te blijven in de

samenleving? Zouden we daarvoor niet alles uit de kast moeten halen, ook al is die persoon 50, 52 of 55 jaar? Daarover gaat het.

Met alles uit de kast halen, bedoel ik dat iedereen aan de slag moet: ziekenfondsen, werkgevers, bemiddelingsdiensten en de mensen zelf, allen samen en met een hele reeks maatregelen.

Sta me toe om de opbouw nog eens herhalen. De eerste golf van maatregelen die we genomen hebben, was erop gericht om opnieuw contact te kunnen opnemen met mensen die uitgevallen zijn wegens ziekte, om hun hulp te bieden bij het terugvinden van de weg naar werk. Dat was de eerste golf, met de Terug-naar-werkcoördinatoren. De mogelijkheid om dat contact te maken, bestond voordien niet.

De tweede golf bestaat uit maatregelen waarbij we hebben bepaald dat ziekenfondsen mensen persoonlijk moeten zien in de vierde, de zevende en de elfde maand. Mensen zijn immers geen nummers. De erkenning van invaliditeit tot aan het pensioen, behalve in uitzonderlijke gevallen van ernstige ziekte waarbij herstel helaas niet mogelijk is, mag nooit meer gebeuren.

Deze regering komt met een derde golf van maatregelen. De werkgevers krijgen de verantwoordelijkheid voor een goed ziekteverzuimbeleid en moeten alternatieven aanbieden. De werkgevers moeten inderdaad absoluut aan de slag. Er zijn echter ook bijkomende inspanningen nodig op alle niveaus. We dienen snel op te treden.

Ik ben er diep van overtuigd dat een vierde golf van maatregelen nodig is, waarbij we vooral een helpende hand reiken aan de werknemers die al zo lang afwezig zijn. Laten we de dingen zeggen zoals ze zijn. Als mensen niet worden opgevolgd – wat vele jaren het geval is geweest – zullen er mensen zijn die hulp nodig hebben en hulp wensen, maar die hulp daardoor niet krijgen. Ik heb een schoonmaakster ontmoet die zoals vele schoonmaaksters in de industriële schoonmaak problemen kreeg met haar polsen. Zij wilde opnieuw aan het werk. Zij deed haar job in de industriële schoonmaak graag. Haar werkgever gaf echter aan niet meer geïnteresseerd te zijn, hoewel haar terugkeer perfect mogelijk was. Laten we dus mensen helpen. Als dat elders moet, dan moet dat dan maar elders.

Tegelijkertijd moeten we elkaar niets wijsmaken. Als niet in opvolging is voorzien, zullen er ook mensen zijn die zich helaas in hun langdurige afwezigheid installeren, die geen hulp vragen en die op den duur eigenlijk niet meer in het systeem thuishoren. Dat is ook een deel van het verhaal. Laten we daarover niet polariseren, maar de dingen stellen zoals ze zijn en ze aanpakken.

Nu kom ik tot de concrete vragen.

Mevrouw Lanjri, de arbeidsparticipatietoeslag is een idee dat wij in 2021 hebben uitgewerkt. Dat stond helemaal op punt in 2022 en werd eigenlijk ook door de vivaldiregering aanvaard. Helaas was men het daar bij de vorming van de arizonaregering niet mee eens. Misschien moeten we toch opnieuw proberen om dat voorstel erdoor te krijgen, want het is een goed voorstel.

Mevrouw De Knop, ik heb geen enkel paradepaardje. Er zal een hele kudde paarden nodig zijn om het probleem aan te pakken. Het Terug-naar-werkfonds is er gekomen op vraag van de uitzendsector. Het was dus de privésector die absoluut iets wou doen. Ik heb dat op tafel gelegd, omdat ik meende dat de collega's van Open Vld dat een leuk idee zouden vinden.

U moet weten dat 20.000 mensen worden begeleid door de publieke sector. De privésector wou echter ook iets doen en daarvoor hebben we inderdaad op de juiste manier geld verzameld. Er zit 7,5 miljoen euro in het fonds. Weet u wat dat betekent? Dat betekent dat er veel mensen zijn van wie het contract wordt verbroken wegens (...)

De **voorzitter**: Mijnheer de minister, ik kan u geen extra minuut spreektijd toekennen, ook al vraagt de heer Ronse dat, want als ik dat wel doe, begrijpt u dat de trossen los zijn en dat iedereen dat minuutje zal vragen.

Collega's, we kunnen dus nog iets verwachten van minister Vandenbroucke.

04.11 Anja Vanrobaeys (Vooruit): Mijnheer de minister Vandenbroucke, het is goed dat u de kwestie in vier fasen zult aanpakken, dat u langdurig zieken niet loslaat en hen daadwerkelijk naar werk zult begeleiden.

Mevrouw De Knop, het probleem is het volgende. Sabrina, over wie ik sprak, is nog steeds in dienst, maar haar werkgever leunt gewoon achterover, terwijl Sabrina elke dag doodsbenauwd is voor een medisch ontslag.

Minister Clarinval, u zegt dat er obstakels zijn. Het is aan u om die obstakels weg te werken, want we mogen vandaag niet morsen met talent, we hebben elk talent nodig. Het komt erop aan die werkgevers op hun verantwoordelijkheid te wijzen en te verplichten tot een echt re-integratiebeleid, zodat zieken zoals Sabrina, die smeken om weer aan de slag te kunnen, echte kansen krijgen op re-integratie.

04.12 Nahima Lanjri (cd&v): Vorig weekend zag ik een socialemediapost waar u achter de kookpotten stond. U hebt gedurende al die jaren al veel recepten geprobeerd om iets te doen aan de situatie van de langdurig zieken, maar blijkbaar werken die niet. Hopelijk wilt u nu eens ons recept uitproberen. Het idee van de arbeidsparticipatietoeslag hebben wij immers al jaren geleden gelanceerd. Misschien is het tijd om dat nieuwe recept eens uit te proberen. De arbeidsparticipatietoeslag is immers een win-win-win voor iedereen. Het is een win voor de werknemer, die aan boord kan blijven, onder zijn collega's blijft en minder loonverlies lijdt. Het is een win voor de werkgever, die op zijn werknemer kan blijven rekenen. En het is een win voor de overheid, die minder moet uitgeven voor ziekte-uitkeringen.

Mijnheer de minister, het wordt tijd dat u van het voorstel werk maakt. U mag niet te snel opgeven. U kent mij als iemand die zich vastbijt en niet opgeeft. Ik hoop dat u dat ook niet doet. Dan wil ik u danken namens alle Sabrina's en alle Nahima's van de wereld.

04.13 Irina De Knop (Open Vld): Mijnheer de minister, we twijfelen niet aan uw intenties. Uw intenties zijn goed, maar dat zijn ze al vijf jaar. Het resultaat van die intenties, mijnheer de minister, is nul, nul, nul, telkens opnieuw.

Ik heb eigenlijk niet zo veel aan die verhaaltjes van u, mevrouw Vanrobaeys, en ook niet aan die van u, mijnheer de minister. *Give me the facts.*

U probeert vandaag duidelijk de factuur door te schuiven naar de ondernemers en de zelfstandigen. Ik vind dat een beetje te veel doorgestoken kaart. Uw cijfers zijn volgens mij niet correct, want de realiteit is dat er 13 miljoen euro in het Terug-naar-werkfonds zit en dat die middelen niet worden aangewend.

Mevrouw Vanrobaeys, weet u waarvoor die middelen dienen? Dat is om werknemers te begeleiden en weer naar werk te leiden, hen een andere job te geven.

Mijnheer de minister, het is niet (...)

04.14 Florence Reuter (MR): Merci pour votre réponse.

Que les choses soient claires: pour nous libéraux, si quelqu'un est malade, la solidarité doit être totale. En revanche, il faut arrêter d'opposer sans cesse les patrons et les employeurs aux salariés. Cela suffit. Aujourd'hui, le travail, à entendre certains, c'est une punition, alors que non, le travail, ce n'est pas une punition. C'est avoir une place dans la société, c'est pouvoir s'épanouir, avoir une vie sociale. Il faut aider les malades de longue durée qui demandent de l'aide, il faut leur permettre de réintégrer la vie active. Les autres se soignent. Mais à ceux qui profitent aujourd'hui du système – et il y a des abus –, je dis non. Il faut une véritable justice. La justice, aujourd'hui, c'est un budget bien trop important pour s'en passer. Les malades de longue durée représentent 9 milliards aujourd'hui.

04.15 Caroline Désir (PS): Merci, monsieur le président, et merci, messieurs les ministres, pour vos réponses, bien qu'elles ne me rassurent pas vraiment.

J'entends le MR, dans la réponse de M. Clarinval, pointer du doigt les malades et les mutuelles. Finalement, tout le monde est responsable sauf, en l'occurrence, l'employeur. Je n'ai pas entendu un mot non plus, monsieur Clarinval, sur les conditions de travail, alors qu'on sait que pour une bonne part, les travailleurs et les travailleuses tombent malades à cause de leur travail. Je pense ici aux maladies musculo-squelettiques ou au burn-out, qui représentent la grosse partie des chiffres.

L'explosion du nombre de malades de longue durée est évidemment un sujet très important qui mérite mieux que la stigmatisation des malades, mais on sait aussi que, à elles seules, la pression, le contrôle et les sanctions appliqués à ces personnes en bout de chaîne ne suffiront jamais pour répondre à cette problématique si on ne s'attaque pas en amont à améliorer la prévention et les conditions de travail. C'est une réalité que l'on n'entend pas beaucoup dans la bouche du gouvernement.

Je vous remercie.

04.16 **Sofie Merckx** (PVDA-PTB): (...) op 60 jaar met pensioen? Hoeveel mensen zullen op 60 jaar met pensioen kunnen gaan door deze regering? Dat kan maar 3 %! De regering wil 97 % langer laten werken. U wilt de mensen ook flexibeler laten werken en wilt bijvoorbeeld nachtwerk niet meer erkennen, waardoor mensen geen uurroosters meer krijgen. Ik geef het u op een blaadje, er zullen meer en meer langdurig zieken zijn. Volgend jaar zullen we hier opnieuw staan, want het probleem is niet opgelost.

Quant au MR, j'en ai vraiment marre de votre discours, oui! L'histoire de l'Allemagne, vous savez que ce n'est pas vrai. Ça a été *fact-checké*, vous pouvez le vérifier. C'est une *fake news* que vous propagez là. Toutes vos paroles ne visent qu'à culpabiliser, au lieu de respecter les gens qui travaillent et qui sont malades.

Aujourd'hui, il y a des gens qui sont malades et qui n'osent même plus sortir à cause de votre discours! Il est temps de respecter les gens qui travaillent (...)

04.17 **Axel Ronse** (N-VA): Ik heb een ongelooflijke nachtmerrie gehad en die werd niet tegengesproken door de twee ministers die hier aanwezig zijn. Ik heb geen antwoord gekregen aangaande mijn nachtmerrie. Daarom schenk ik de laatste halve minuut van mijn spreektijd aan de ministers om daarop te antwoorden.

Klopt het zoals ik heb gedroomd, dat slechts een paar honderd mensen een beroep hebben gedaan op dat Terug-naar-werkfonds, terwijl daar miljoenen euro's in zitten? Bevrijd mij alstublieft uit mijn nachtmerrie en zeg mij ook dat de vakbonden nu toch niet van plan zijn dat fonds te gebruiken om zelf opleidingen te organiseren.

04.18 **Jeroen Van Lysebettens** (Ecolo-Groen): Collega's, ministers, ik bespeur toch enig heimwee naar een regering met Groen en ik begrijp waarom. Werknemers krijgen de roede. Eerste golf, tweede golf, derde golf... telkens weer gaat het om het culpabiliseren van wie het al moeilijk heeft. Ik dacht dat het bij de vierde golf anders zou zijn, dat de actie zou volgen waarnaar ik vraag tegenover de werkgevers. Ik krijg echter te horen dat er te veel obstakels zijn en dat er procedures zijn.

U krijgt nauwelijks over uw lippen wat in uw eigen beleidsnota staat, met name dat u een sanctioneringsmechanisme zult instellen tegen de werkgevers. Wel, ministers, als u zich afvraagt waarom er hier dinsdag 140.000 mensen op straat hebben betoogd, dan is het daarom.

De **voorzitter**: Dank u, collega Van Lysebettens en gefeliciteerd met uw maidenspeech. (*Applaus*)

Collega Ronse heeft zo vaak de naam van collega Magnette genoemd, dat ik hem ervan verdenk een persoonlijk feit te hebben uitgelokt.

Persoonlijk feit **Fait personnel**

04.19 **Paul Magnette** (PS): Monsieur Ronse, décidément, vous ne voulez rien comprendre. Vous partez du principe que les malades sont des tricheurs ou, au minimum, des tricheurs en puissance. L'INAMI a réalisé un contrôle, mais il n'était pas général, puisqu'il a pris quelques cas problématiques à partir desquels il a conclu à l'existence de difficultés.

Je vais vous donner un autre exemple. Voici quelques semaines, la police a installé un radar sur la route de Mons. Une Mercedes a été flashée à 172 km/h. Cela signifie-t-il que tous les conducteurs qui passent par cette même route sont des chauffards? Non, bien entendu! Donc, vous ne pouvez pas mettre tout le monde dans le même sac.

Oui, il faut sanctionner les fraudeurs. Et il faut commencer par la fraude fiscale! Ce sont 30 milliards qui ne

rentrent pas dans les caisses de l'État, soit deux fois le coût de la maladie et de l'invalidité. Or, là, on ne vous entend pas et on ne vous voit pas! Pour le reste, quand il s'agit d'incriminer et de stigmatiser les malades, vous êtes là. Vous pensez qu'ils le font exprès? Vous pensez que c'est marrant de se lever le matin en ayant tellement mal au dos qu'il faut dix minutes pour se mettre debout? Vous pensez que c'est marrant, le matin, d'avoir la main qui tremble à cause du stress parce que, toute la journée, on a des gens de plus en plus agressifs face à soi? Vous pensez que c'est marrant de devoir se bourrer d'aspirines tellement on a mal aux articulations pour pouvoir aller travailler? Mais c'est cela, la réalité de dizaines de milliers de personnes qui souffrent parce que les conditions de travail sont trop dures! Alors, arrêtez de les stigmatiser, agissez pour rendre le travail faisable et pour que l'on atteigne le plein-emploi! C'est notre objectif. Sortez de vos caricatures et ayez enfin du respect pour ces gens!

De **voorzitter**: Bij een persoonlijk feit kan de uitlokker repliceren.

04.20 Axel Ronse (N-VA): Monsieur Magnette, je vais vous répondre en français, parce que la presse francophone ne reprend pas ma réplique et que vous dites que vous ne me comprenez pas.

Je voudrais être clair: personne n'a dit qu'il y avait des profiteurs. Ce que nous avons dit, c'est qu'une enquête a été faite sur la base d'un *steekproef*, qui a démontré que 55 % des gens étaient déclarés comme malades jusqu'à leur pension et qu'un quart des personnes étaient déclarés comme ayant des problèmes psychologiques, tout cela sans raison. Comment l'expliquer aux gens, aux travailleurs qui bossent dur, qui vont travailler pour financer un système qui permet de laisser des personnes en maladie alors qu'elles ne le sont pas vraiment?

Vous avez dit que vous vouliez prendre l'argent de la fraude. Faites-le! Vous n'avez pas à nous donner de grandes leçons, car vous gagnez plus d'argent que tous ici: 412 000 euros! Vous m'aviez dit la dernière fois que je ne savais pas ce que c'était de bosser. C'était moi qui nettoyait les casseroles la nuit dans des restaurants, pendant que vous alliez y manger et choisissiez leur meilleur vin. Arrêtez avec les caricatures, s'il vous plaît!

Laten we ons werk voortzetten, de sociale zekerheid herstellen en ervoor zorgen dat wie werkt met veel plezier een deel van zijn loon afstaat aan mensen die te ziek zijn om te gaan werken, maar niet aan mensen die wel in staat zijn om te werken en onterecht een ziekte-uitkering krijgen. Dat is een heel ongemakkelijke waarheid om te benoemen voor u, mijnheer Magnette, voor de PTB, voor Ecolo en voor de PS, maar ik ben heel blij dat partijen zoals Vooruit, Les Engagés, MR, cd&v en de N-VA die ongemakkelijke waarheid wel durven benoemen en aanpakken.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

05 **Samengevoegde vragen van**

- Alexia Bertrand aan Jan Jambon (VEM Financiën, Pensioenen, belast met de Nationale Loterij en Federale Culturele Instellingen) over "De vertraging bij de invoering van de pensioenhervorming" (56001053P)

- Ludivine Dedonder aan Jan Jambon (VEM Financiën, Pensioenen, belast met de Nationale Loterij en Federale Culturele Instellingen) over "Het verslag van de Federale Pensioendienst over de kostprijs van de pensioenhervorming" (56001057P)

- Kim De Witte aan Jan Jambon (VEM Financiën, Pensioenen, belast met de Nationale Loterij en Federale Culturele Instellingen) over "De pensioenhervorming" (56001069P)

- Eva Demesmaeker aan Jan Jambon (VEM Financiën, Pensioenen, belast met de Nationale Loterij en Federale Culturele Instellingen) over "De pensioenhervorming" (56001067P)

05 **Questions jointes de**

- Alexia Bertrand à Jan Jambon (VPM Finances, Pensions, chargé de la Loterie Nationale et Institutions culturelles fédérales) sur "Le retard dans la mise en oeuvre de la réforme des pensions" (56001053P)

- Ludivine Dedonder à Jan Jambon (VPM Finances, Pensions, chargé de la Loterie Nationale et Institutions culturelles fédérales) sur "Le rapport du Service fédéral des Pensions sur le coût de la réforme des pensions" (56001057P)

- Kim De Witte à Jan Jambon (VPM Finances, Pensions, chargé de la Loterie Nationale et Institutions culturelles fédérales) sur "La réforme des pensions" (56001069P)

- Eva Demesmaeker à Jan Jambon (VPM Finances, Pensions, chargé de la Loterie Nationale et Institutions culturelles fédérales) sur "La réforme des pensions" (56001067P)

05.01 **Alexia Bertrand** (Open Vld): Dit zal een rustig debat worden, mijnheer de minister. Ik zal u namelijk niet verrassen door te zeggen dat wij uw pensioenhervorming steunen. Ik heb het dan wel over de echte pensioenhervorming, niet over de extra belastingen voor de mensen die werken, sparen en ondernemen die u stilletjes en haastig hebt ingevoerd via de wet houdende diverse bepalingen inzake de aanvullende pensioenen. Dat is niet de pensioenhervorming die ons land nodig heeft. De hervorming die ons land nodig heeft, is er een zoals onder de Zweedse regering met de heer Bacquelaine: een eerlijke, duurzame en coherente hervorming.

Daar bent u mee bezig, maar we zijn een beetje bezorgd. We lezen namelijk dat u vertraging oploopt, dat er talrijke uitzonderingen worden ingevoerd op vraag van de coalitiepartners. De hervorming wordt dus uitgesteld. Intussen tikt de tijd en maken de mensen zich zorgen. Ze willen namelijk weten wat ze mogen verwachten.

Uw budgettaire rendementen zullen er ook niet komen. Ik geef u één voorbeeld, mijnheer de minister. Een zelfstandige moet twee kwartalen werken om zijn eerste loopbaanjaar te kunnen laten meetellen voor zijn pensioenopbouw. Twee kwartalen, dat zijn 156 dagen. Voor een werknemer zijn dat echter maar 104 dagen. U had beloofd dat gelijk te trekken, mijnheer de minister. U zou dat harmoniseren.

Wat horen we nu? Er komen overgangsmaatregelen. Dat vinden we fair en dat begrijpen we. Die overgangsmaatregelen zouden nu echter structureel worden. U zult die discriminatie dus structureel behouden: 104 dagen voor werknemers en 156 dagen voor zelfstandigen. Dat is wat de regering van plan is. We zien dus overal uithollingen.

Mijnheer de minister, wanneer zal die hervorming in werking treden en zult u het been stijf houden?

05.02 **Ludivine Dedonder** (PS): "Je suis là pour dépenser", dit fièremment le ministre de la Dépense nationale, en direct de l'Amérique de Trump, et il tient promesse. Il dépense, il achète encore et encore plus d'avions américains.

Il ne sait pas comment le financer? Pas grave. "Allo, Jan, tu as des milliards pour moi, pour mes joujoux américains?" Vous lui répondez un grand: "*Ja, Theo, geen probleem.* Je vais aller chercher dans la poche des pensionnés, dans la poche des travailleurs, dans la poche des malades. Si ça ne suffit pas, eh bien, je peux aussi vendre nos entreprises publiques."

Mais si moi, je vous demande: "Ne taxeriez-vous pas plutôt les grosses fortunes, les banques, les entreprises énergétiques?", là, vous me répondez: "*Ah, nee, mevrouw Dedonder.* Il y a des choses avec lesquelles je ne peux quand même pas rigoler".

C'est le bel exemple de ce que vous reprochent les gens. Ils vous reprochent ce deux poids deux mesures, ce déséquilibre, faire porter quasi tout l'effort budgétaire par les travailleurs, par les pensionnés et par les malades.

Pour trouver 34 milliards d'euros en une nuit pour Theo, l'Arizona est au rendez-vous, mais pour financer les pensions, c'est silence radio. L'austérité, c'est celle qui vous arrange. L'austérité, c'est toujours pour les mêmes. Votre réforme des pensions, ce sera plus de 300 euros de moins en moyenne. Ce sera travailler plus longtemps. Des milliers de pensionnés vont se retrouver sous le seuil de pauvreté. De qui parle-t-on? Des travailleurs, des gens qui se sont crevés à la tâche, des ouvriers, des aides-soignantes, des aides-ménagères, des infirmières. Des femmes aussi évidemment, particulièrement touchées, qui plongeront dans la pauvreté.

Quelle honte! Nous en avons tous ras-le-bol, mais nous ne sommes certainement pas résignés, et nous sommes déterminés à vous faire plier. Alors, quand allez-vous y renoncer?

05.03 Kim De Witte (PVDA-PTB): Monsieur le ministre, on lit dans la presse aujourd'hui que de gros noeuds doivent encore être démêlés dans votre réforme des pensions. Je le crois sans peine, parce qu'il y a beaucoup de résistances.

Il y avait 140 000 personnes dans la rue, avant-hier, et neuf Belges sur dix disent ne pas pouvoir travailler jusqu'à 67 ans, que c'est infaisable. En outre, personne, mais vraiment personne, chers collègues, ne comprend pourquoi vous allez punir les travailleurs malades. Ils sont déjà punis, et vous allez les punir encore une fois en touchant à leur pension.

En France, monsieur le ministre, le mouvement social a contraint le gouvernement à reculer. Il va suspendre sa réforme des pensions. L'âge de la pension en France reste à 62 ans et les pensions y sont beaucoup plus élevées qu'ici. C'est pareil en Autriche. L'âge de la pension en Autriche est fixé à 61 ans pour les femmes et 65 pour les hommes. Et pour le même nombre d'années travaillées, à salaire équivalent, leur pension est un tiers à un quart plus élevée.

Donc, monsieur le ministre, comment pouvez-vous soutenir qu'il n'y a pas d'alternative, que réformer les pensions est une nécessité? Mais il y a des pays où les gens travaillent moins longtemps et reçoivent une pension plus élevée. Comment l'expliquez-vous?

Monsieur le ministre, que signifie le signal démocratique de cette semaine pour le calendrier de votre réforme des pensions et son contenu?

05.04 Eva Demesmaeker (N-VA): Mijnheer de minister, de regering werkt volop aan de modernisering van de pensioenen. Laat u alstublieft niet leiden door de luidste roepers, want er is wel degelijk een overgrote, stilzwijgende meerderheid die die maatregelen steunt. Laten we duidelijk zijn: we hervormen niet om te straffen. We zullen geen geld afnemen, maar het doel is wel dat zoveel mogelijk mensen langer aan het werk blijven, simpelweg omdat we ouder worden en omdat het systeem anders onbetaalbaar wordt. Dat is wel degelijk zo.

We doen dat met overgangsmaatregelen, omdat dat ook nodig is. Elke dag lezen we echter verhalen in de krant en horen we getuigenissen in duidingsprogramma's die gebaseerd zijn op veronderstellingen. Er zijn heel wat speculaties en foute conclusies die getrokken worden en veel van die verhalen weerlegt u. Dat toont aan dat we niet blind snijden.

Mijn vraag is eigenlijk eenvoudig: aangezien het echt wel nodig is dat het allemaal vrij snel vooruitgaat, kunt u toelichten waar we momenteel staan en wanneer we al uw initiatieven hier mogen verwachten?

De **voorzitter**: Dank u wel, mevrouw Demesmaeker. Dat geeft de minister vijf minuten om te reageren.

05.05 Minister Jan Jambon: Dank u wel, mijnheer de voorzitter.

Beste Kamerleden, ik ben hier vorige week geïnterpelleerd door vele collega's met, op de vragen van mevrouw Bertrand en mevrouw Demesmaeker na, eigenlijk identiek dezelfde vragen. Het debat dat we hier voeren,

hebben we ook al gehad bij de installatie van de regering, bij de beleidsnota, bij de beleidsbrieven en bij de begroting. Altijd opnieuw komen dezelfde vragen terug.

U moet mij één ding nageven: ik ben consistent in mijn antwoorden en zal dat ook vandaag zijn. Het is en blijft mijn absolute ambitie en die van de regering om deze structurele en noodzakelijke pensioenhervorming nog dit jaar in het Parlement te laten goedkeuren.

Dat is de hervorming die nodig is om de kosten van de vergrijzing onder controle te houden en om ons wettelijk pensioen te kunnen garanderen, ook voor de toekomstige generaties. Daarbij respecteren we uiteraard de regels en de timing van het sociaal overleg en van de parlementaire democratie.

We hebben intussen de nodige protocollen en adviezen van de sociale partners ontvangen. Nu kan de federale regering de pensioenwet in tweede lezing goedkeuren en vervolgens voor advies overmaken aan de Raad van State. Zodra de opmerkingen van de Raad van State binnenkomen, volgt de derde lezing en daarna wordt het wetsontwerp aan het Parlement voorgelegd. Na de parlementaire bespreking kan de wet finaal worden goedgekeurd en gepubliceerd in het *Belgisch Staatsblad*.

En attendant ce vote final, il faut arrêter d'effrayer la population avec des histoires concernant l'incertitude, le retard, les coûts au sein du Service fédéral des Pensions qui, selon certains, accompagneraient cette mesure. Les coûts liés à l'adaptation des systèmes et du site mypension.be ont déjà été budgétés et sont inscrits dans les tableaux.

Madame Dedonder, je pense avoir répondu en détail la semaine dernière aux nombreuses questions qui m'ont alors été posées, y compris concernant les 318 euros. Je vous ai également expliqué, entre autres, que ce chiffre provient d'un calcul qui ne tient pas compte, notamment, des changements de comportement et d'autres facteurs.

De Pensioendienst werkt met veel expertise en inzet aan een gefaseerde implementatie van deze structurele hervorming, waarvan enkele maatregelen inderdaad al vanaf 2026 van kracht zullen zijn. Voor het globale geldt dat echter pas vanaf 2027.

Het is ook niet nodig om uit angst voor de impact van de nieuwe regels het vervroegd pensioen voor de zekerheid vandaag al aan te vragen. Iedereen die vandaag op basis van de huidige regels in aanmerking komt voor een vervroegd pensioen, behoudt dat recht ook volgend jaar nog, wanneer de nieuwe regels van kracht zullen zijn, onder dezelfde voorwaarden als vandaag.

Pensioenaanvragen zijn en blijven steeds mogelijk. Ik heb het hier al honderd keren gezegd: er is geen sprake van blokkering van aanvragen bij de Pensioendienst. Elke burger die zijn aanvraag tijdig indient, zal minstens vier maanden voor de ingang van zijn vroegst mogelijke pensioendatum een beslissing krijgen.

Mijnheer De Witte, dit is geen gevolg van het sociaal protest. Dat gebeurt gewoon op basis van de wettelijke regels die op dit ogenblik van kracht zijn.

05.06 Alexia Bertrand (Open Vld): Dank u wel, mijnheer de minister.

De pensioenhervorming is essentieel voor de duurzaamheid van onze overheidsfinanciën. Eigenlijk is de impact van uw pensioenhervorming al kleiner dan die van de heer Bacquellaine: min 1,9 % van het bbp versus min 2,1 % van het bbp onder de Zweedse regering. Vandaar dat ik zeg: houd het been stijf, hol die hervorming niet uit, stel ze niet uit, *stick to the plan*. Overgangsmaatregelen moeten overgangsmaatregelen blijven, ze mogen geen excuus zijn om nieuwe discriminaties te creëren tussen zelfstandigen en werknemers. U moet de stelsels harmoniseren. Verlies geen tijd, mijnheer de minister, dan zult u in onze partij een partner vinden.

05.07 Ludivine Dedonder (PS): Monsieur le ministre, ma question de la semaine dernière, celle d'aujourd'hui, et celle que je continuerai à vous poser sont identiques: allez-vous renoncer à cette réforme injuste et totalement inefficace? Je vais continuer à vous la poser parce que vous n'avez pas répondu. Je n'ai pas eu un mot non plus sur l'*American Express* de Theo Francken qui est chauffé à bloc pour acheter des avions américains qui, en l'occurrence, restent bloqués au milieu des Açores.

Pendant ce temps, vous faites vivre à crédit les travailleurs, les pensionnés et les malades. Et pourtant, je vais vous dire qu'investir dans les pensions des travailleurs, c'est investir dans le pouvoir d'achat. C'est investir dans notre économie. C'est évidemment créer de la richesse et créer de l'emploi. Mais vous préférez renflouer les caisses de l'Amérique de Trump avec plus de 34 milliards pour des armes.

N'oubliez quand même pas, monsieur le ministre, que vous êtes le ministre de toute la population, et pas uniquement celui des banques et des multinationales! Donc, je continuerai à vous poser la question toutes les semaines, jusqu'à ce que vous me disiez: "Oui, madame, j'y renonce."

05.08 Kim De Witte (PVDA-PTB): Mijnheer de minister, u zegt dat u altijd hetzelfde antwoord geeft op alle vragen, maar dat klopt niet. Er is wel een evolutie in dat dossier. In het begin zei u dat tijdelijke werkloosheid niet wordt gelijkgesteld, nu wordt ze wel gelijkgesteld. In het begin zei u dat moederschapsrust niet wordt gelijkgesteld voor het recht op vervroegd verhoogd pensioen, nu wordt die wel gelijkgesteld. De Federale Pensioendienst laat evenwel weten dat hij dat onderscheid voor het verleden niet kan maken. Hij kan geen onderscheid maken tussen tijdscrediet met en zonder motief voor het verleden, hij kan geen onderscheid maken tussen tijdelijke en volledige werkloosheid. De beloftes die u hier doet, kunnen dus niet kloppen. Dat is toch geen detail? Dat is fundamenteel en u geeft daar geen antwoord op.

Mevrouw Demesmaeker, u hebt het rapport van de Studiecommissie voor de Vergrijzing duidelijk niet gelezen. Als u de pensioenproblematiek wilt volgen, dan raad ik u aan om die officiële rapporten te lezen. Min 10 % voor de jongeren staat daarin.

05.09 Eva Demesmaeker (N-VA): Mijnheer De Witte, u moet uw huiswerk maken. U kunt het wel gelezen hebben, maar u moet het ook goed lezen en correct interpreteren.

Mijnheer de minister, ik dank u voor uw heel duidelijk antwoord. Dat is een vrij strakke timing, maar er staan ons drukke weken te wachten. We zullen daar volop mee aan de slag gaan en ik kijk ernaar uit om die timing samen met u te halen.

Wat de vraag rond het onderscheid betreft, heeft de minister vorige week al geantwoord. Elke keer opnieuw komen diezelfde vragen en komt datzelfde fakenieuws terug. Stop daar toch mee.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

06 Samengevoegde vragen van

- Kristien Van Vaerenbergh aan Annelies Verlinden (Justitie, belast met de Noordzee) over "Snelrecht voor relschoppers" (56001048P)
- Alexander Van Hoecke aan Annelies Verlinden (Justitie, belast met de Noordzee) over "Snelrecht voor de relschoppers van 14 oktober" (56001051P)

06 Questions jointes de

- Kristien Van Vaerenbergh à Annelies Verlinden (Justice, chargée de la Mer du Nord) sur "La procédure accélérée pour les émeutiers" (56001048P)
- Alexander Van Hoecke à Annelies Verlinden (Justice, chargée de la Mer du Nord) sur "La procédure accélérée pour les émeutiers du 14 octobre" (56001051P)

06.01 Kristien Van Vaerenbergh (N-VA): Mevrouw de minister, ondanks de massale inzet van de politie werd de actiedag afgelopen week overschaduwd door ernstige rellen en vandalisme, veroorzaakt door een groep gemaskerd krapuul. Het recht op vrije meningsuiting en het recht om te demonstreren, vormen uiteraard het fundament van onze democratie, maar geweld en vandalisme horen op betogingen niet thuis.

We hebben allemaal de beelden kunnen zien. De politie werd bekogeld met projectielen, vuurwerk, kasseien en metalen voorwerpen. De meeste daders waren bovendien gemaskerd. Het ging dus wel degelijk om een georganiseerde actie. De politie moest traangas inzetten en ook het waterkanon werd gebruikt. Er werd een aantal mensen opgepakt, maar het geweld kon niet worden verhinderd. De schade was bovendien aanzienlijk, want ook het gebouw van de Dienst Vreemdelingenzaken aan de Pachecolaan werd gevisieerd. Ramen werden ingegooid, er werd een brandend voorwerp naar binnen gegooid en het gebouw werd beklad.

De medewerkers van de Dienst Vreemdelingen zaken die die dag aanwezig waren en gewoon hun werk kwamen doen, zijn uiteraard door de gebeurtenissen aangeslagen. Onze minister van Asiel en Migratie, mevrouw Van Bossuyt, is vanochtend ter plaatse geweest om haar steun en medeleven te betuigen. Ik wil dat hier vandaag nogmaals doen tegenover de medewerkers die gewoon hun job deden en met rellen werden geconfronteerd.

Mevrouw de minister, ik had vandaag graag van u een stand van zaken gekregen. Hoeveel personen werden er bestuurlijk en gerechtelijk aangehouden? Hoeveel minderjarigen waren er betrokken? Hoeveel van hen zijn intussen vrijgelaten? Hoeveel mensen zijn via snelrecht voorgeleid? Kunt u mij een stand van zaken geven in dit spijtige dossier?

06.02 Alexander Van Hoecke (VB): Mevrouw de minister, afgelopen dinsdag ontaardde een vreedzaam protest van tienduizenden burgers alweer in brutaal geweld door steeds hetzelfde tuig. We zagen opnieuw dezelfde antifavlaggen, opnieuw dezelfde gemaskerde en volledig in het zwart geklede relschoppers, opnieuw datzelfde extreemlinkse geweld en vandalisme. Het gebouw van de Dienst Vreemdelingen zaken werd bestormd. Fietsen en steps werden in brand gestoken. Ramen werden ingeslagen in heel Brussel. In het Hilton bij Brussel-Centraal hebben ze werkelijk alles waar ze aan konden, kort en klein geslagen.

Intussen wordt eindelijk erkend dat die relschoppers niet individueel handelen, dat ze georganiseerd zijn en dat ze worden aangestuurd door extreemlinkse organisaties zoals Secours Rouge. Die organisatie heeft een Telegramkanaal heeft waarin politieagenten in burger worden geïdentificeerd – dat is levensgevaarlijk voor onze veiligheidsdiensten – en waarin juridisch advies wordt gegeven aan relschoppers over hoe ze de politie kunnen ontwijken.

Kunt u en kan de regering eindelijk het probleem benoemen? Dat is namelijk antifa en in haar kielzog een hele meute extreemlinkse organisaties die alles, maar dan ook alles, zullen blijven doen om onze samenleving en onze economie ten gronde te richten. Als we daar vandaag niet over durven te spreken, kunnen we hier elke maand opnieuw staan met telkens dezelfde vragen.

Wanneer wordt antifa eindelijk op de terreurlijst geplaatst? Hoeveel mensen zijn er nu eigenlijk gearresteerd? Klopt het dat er maar vijf mensen gerechtelijk zijn aangehouden? Wat is er met die mensen gebeurd? Hoe zult u garanderen dat elke relschopper ook effectief wordt vervolgd en bestraft?

06.03 Minister Annelies Verlinden: Collega's, afgelopen dinsdag trok inderdaad opnieuw een betoging door onze hoofdstad. De vakorganisaties en andere maatschappelijke organisaties hebben zich samen met het stadsbestuur en de veiligheidsdiensten op voorhand ingespannen voor een vlot en vreedzaam verloop ervan.

Het recht op vreedzaam en ongewapend samenkomen is een hoeksteen van onze democratie en dat moet het kunnen blijven, net als de vrijheid van meningsuiting en de vrijheid van vereniging. Vrijheid brengt echter ook verantwoordelijkheid met zich.

Vanuit mijn kantoor kon ik zien dat in de marge van die betoging rellen uitbraken, gevolgd door een langdurig kat-en-muisspel met de politie. Ik dank overigens de medewerkers van de Dienst Vreemdelingen zaken, die koelbloedig de schade zoveel mogelijk hebben beperkt. Groepen relschoppers hadden zich onder de vreedzame betogers gemengd en daarbij de zogenoemde black-bloctactiek toegepast, namelijk allen zwartgekleed en voorzien van zwarte paraplu's om zichzelf te beschermen en te anonimiseren. De betogingsvrijheid werd misbruikt om oproer en schade te veroorzaken. Dat is volstrekt onaanvaardbaar.

Op basis van de beschikbare informatie kijken de veiligheids- en inlichtingendiensten vandaag in de richting van links-extremistische bewegingen. Onderzoek en inlichtingenwerk zullen dat nader moeten detailleren en individualiseren.

In totaal voerden de politiediensten 56 arrestaties uit. Zes personen werden gerechtelijk aangehouden en ter beschikking gesteld van het parket van Brussel voor feiten van vereniging van misdadigers, gewapende weerspanning, ongewapende weerspanning en vernieling van stedelijk materiaal. Bovendien heeft het Brusselse parket een onderzoek geopend met het oog op de identificatie van andere verdachten.

Uit de rapportering van de veiligheids- en inlichtingendiensten blijkt dat de aard van extremistische dreigingen

in ons land in beweging is. In links-extremistische kringen speelt het conflict in het Midden-Oosten een mobiliserende rol, met een verhoogde activiteitsgraad en aanwijzingen van betrokkenheid bij bepaalde incidenten. Tegelijkertijd zien we een zorgwekkende kruisbestuiving tussen extremistische individuen en activistische groeperingen in bredere koepels, waarbij actiemethodes de grens van klassiek activisme ruimschoots en op een onaanvaardbare manier overschrijden. Zij vormen inderdaad een reëel risico en gebruiken geweld tegen onze politiediensten, tegen instellingen en tegen straatinfrastructuur. Ook aan privé-eigendommen wordt het geweld niet geschuwd. Dat zien we inderdaad ook bij acties van Code Rouge.

De aanpak van gewelddadige incidenten tijdens massamanifestaties vergt heel veel expertise en koelbloedigheid van onze politiemensen. We moeten hen daarvoor danken. Het isoleren van relschoppers uit een vreedzame massa van 80.000 betogers is vooral een uitdagende operatie. In dit geval stonden de betrokkenen zeer dicht bij elkaar, om niet te zeggen door elkaar, bij aanvang. Alleen de politie kan bepalen wanneer op welke manier wordt ingegrepen om de orde te handhaven, bijvoorbeeld met sproeimachines dan wel met andere middelen.

Het is ook niet vanzelfsprekend om verdachten onmiddellijk te identificeren, aangezien zij beschermingsmaterialen gebruiken, zich camoufleren en snel in de massa verdwijnen en zo een kat-en-muisspel opvoeren. Er zijn dan ook camerabeelden nodig voor latere herkenning en vervolging. Het is dus goed dat het Brusselse parket het dossier opvolgt, onderzoeken opent en zoveel mogelijk de camerabeelden onderzoekt om te kunnen identificeren.

De **voorzitter**: Mevrouw de minister, om misverstanden te vermijden, u hebt natuurlijk geen tien spreektijd, zoals verkeerdelijk op de klok staat vermeld, maar vijf minuten.

06.04 Minister **Annelies Verlinden**: Ik vond al dat u vandaag genereus bent.

De **voorzitter**: Verdenk mij van veel zaken, maar niet van generositeit.

06.05 Minister **Annelies Verlinden**: Het is nog geen kerstmis, dat klopt, maar ik zal ook geen tien minuten gebruiken.

In ieder geval, de camerabeelden zijn essentieel voor herkenning en vervolging. Het parket en de politie moeten hun werk kunnen doen en relschoppers moeten kordaat worden aangepakt. We zullen dergelijk gedrag nooit accepteren. Als we verdachten na het plegen van een misdrijf snel voor de rechter kunnen brengen, dan draagt dat bij aan rechtvaardigheid en aan de snelle vergoeding van de schade die zij hebben veroorzaakt. Bovendien maken we op die manier een vuist tegen die criminelen.

Het parket van Brussel heeft bevestigd dat er naar aanleiding van de gepleegde feiten en de gerechtelijke vrijheidsberovingen die daarop volgden en nog zullen volgen, wordt gewerkt aan een versnelde procedure om de relschoppers voor de rechter te brengen.

De **voorzitter**: Ik moet u nu, mevrouw de minister, het woord afnemen. Ik heb u zelfs enkele seconden meer gegeven.

06.06 **Kristien Van Vaerenbergh** (N-VA): Mevrouw de minister, ik dank u voor de update.

Het is inderdaad een delicate operatie voor de politie. Het is nu ook aan justitie om haar werk te doen. Dat betekent een strenge en kordate, maar ook snelle bestraffing. Vorige legislatuur werd hier een wet goedgekeurd tot invoering van een nieuwe snelrechtprocedure. Die bevat echter veel te veel drempels. We hebben nu een nieuw wetsvoorstel ingediend, dat de drempels wegwerkt. We hebben de adviezen ontvangen en eerstdaags zal erover gestemd worden in de commissie.

06.07 **Alexander Van Hoecke** (VB): Mevrouw de minister, ik blijf toch wat op mijn honger. Hoelang blijven we tolereren dat steeds dezelfde individuen en extreemlinkse organisaties plunderend door onze straten trekken en een vreedzame betoging kapen? Hoelang blijven we tolereren dat onze agenten en hulpdiensten gevisieerd worden door steeds dezelfde extreemlinkse antifameute? Hoelang blijven we wachten en laten we hen er ongestraft mee weggelaten? Zullen we wachten met ingrijpen, totdat er doden vallen, door een herrezen CCC, zoals in de jaren 80?

Ik begrijp uw verontwaardiging en ben ook verontwaardigd, maar doe dan toch iets. Het is terreur. Erken eindelijk dat het antifanetwerk een terreurorganisatie is. Plaats antifa op de terreurlijst en maak een einde aan de straffeloosheid. Keer op keer komen dezelfde relschoppers er ongestraft mee weg. Doe daar iets aan.

L'incident est clos.

Het incident is gesloten.

07 Question de François De Smet à Bart De Wever (premier ministre) sur "Le rapport de l'Institut fédéral pour la protection et la promotion des droits humains (IFDH) sur l'État de droit et les droits humains en Belgique" (56001049P)

07 Vraag van François De Smet aan Bart De Wever (eerste minister) over "Het verslag van het Federaal Instituut voor de bescherming en de bevordering van de rechten van de mens (FIRM) over de rechtsstaat en de mensenrechten in België" (56001049P)

(La réponse sera donnée par la ministre de la Justice, chargée de la Mer du Nord / Het antwoord zal door de minister van Justitie, belast met de Noordzee worden gegeven)

07.01 François De Smet (DéFI): Madame la ministre de la Justice, "une érosion insidieuse de l'État de droit qui appelle une réponse structurelle et résolue". Voilà les mots avec lesquels l'Institut Fédéral des Droits Humains (IFDH) qualifie l'État de droit de la Belgique sous l'Arizona, dans un rapport qui vient d'être publié.

Ce rapport pointe certains éléments inquiétants.

D'abord, la non-exécution systématique assumée des décisions de justice, en particulier évidemment dans le domaine de l'accueil des demandeurs d'asile. On parle des 10 000 jugements contraignants non respectés. Votre collègue, Mme Van Bossuyt – elle l'a encore répété ici –, assume tout à fait et est très fière de n'exécuter ni les jugements ni les astreintes.

Ensuite, les condamnations répétées par la Cour européenne des droits de l'homme, qui mettent en évidence, je cite là encore, "une carence systémique du respect des obligations légales". L'Institut a aussi exprimé son inquiétude vis-à-vis de la lettre de notre premier ministre contestant la jurisprudence de la Cour européenne des droits de l'homme.

Enfin, le sous-financement chronique de la justice mais aussi des réformes annoncées par l'Arizona. Par exemple, celle qui vise la révision du Conseil du Contentieux, qui va peut-être être une menace sur la séparation des pouvoirs, ou encore l'interdiction judiciaire éventuelle pour certains manifestants du droit de manifester.

Je sais qu'il n'est pas facile tous les jours, au vu de tout ce que je viens d'énoncer, d'être la ministre de la Justice de l'Arizona. Je me dis que cela doit parfois être comme être la seule employée végétarienne dans un commerce de charcuterie. Il faut prendre sur soi.

Néanmoins, madame la ministre, vous avez eu une citation intéressante dans *La Libre Belgique*. Vous avez dit que, si nécessaire, vous seriez le dernier rempart de l'État de droit. Je voudrais approfondir cela, parce que je trouve que c'est déjà un aveu remarquable de lucidité sur les menaces sur les droits humains qui pèsent sur votre propre gouvernement.

Je sais que vous allez déjà me répondre que vous militez vous-même pour plus d'argent pour la justice. On est en plein conclave. Vous allez sûrement le dire dans quelques secondes, et c'est le jeu.

Mais à part cela, que pensez-vous de ce rapport? Allez-vous rappeler à l'ordre ceux de vos collègues qui enfreignent l'État de droit et en sont fiers? Je vous donne l'occasion de le faire ici, devant cette Assemblée. Prenez-la, rétablissez l'équilibre en faveur de l'État de droit.

07.02 Annelies Verlinden, ministre: Monsieur De Smet, le rapport de l'IFDH nous rappelle que l'État de droit n'est pas une évidence et qu'il est soumis à de fortes pressions, les grands défis exigeant de la détermination et des mesures à court terme mais aussi une vision des investissements et des réformes à long terme. Nous

devons donc investir, réformer et protéger.

Plus que jamais, nous avons besoin d'un Ordre judiciaire fort et indépendant, doté de suffisamment de personnel et de moyens pour accomplir ses missions efficacement et dans un délai raisonnable, avec pour objectif final une exécution humaine et effective des peines.

Nous devons continuer à investir dans les institutions qui constituent le fondement de notre État de droit. L'accord de gouvernement est clair. La sécurité est une mission essentielle de l'autorité, une condition fondamentale au bon fonctionnement de l'État.

Le rapport rejoint aussi l'appel du monde judiciaire pour un renforcement de la justice, renforcement nécessaire pour lutter contre le terrorisme, le djihadisme, le crime organisé et violent, les affaires de mœurs ou la violence intrafamiliale. Il faut donc investir et réformer.

En juillet, j'ai trouvé un accord avec l'Ordre judiciaire. C'est une première étape axée sur les personnes et les moyens, les infrastructures, la sécurité et l'attractivité de la profession.

Concernant la surpopulation, nos projets sont prêts et seront implémentés. Il faut les implémenter.

Enfin, nous ne pouvons faire aucun compromis concernant l'État de droit. C'est un choix fondamental, un aspect incontournable de notre société qui permet d'assurer notre prospérité et notre sécurité. En effet, cher collègue, si nous ne continuons pas à défendre et protéger l'État de droit, qui le fera?

07.03 François De Smet (DéFI): Madame la ministre, je vous remercie pour votre réponse.

Sur les investissements, on se rejoint. Sinon, c'est dommage. Je ne peux pas croire que vous n'ayez pas d'avis sur le fait qu'une de vos collègues assume de ne pas payer d'astreintes et de ne pas exécuter des jugements. Je ne peux pas croire que vous n'ayez pas d'avis sur le fait que votre premier ministre ne voit pas de problème à contester la jurisprudence de la Cour européenne des droits de l'homme.

Vous connaissez peut-être la citation de Sacha Guitry sur Mozart: "Lorsqu'on vient d'entendre un morceau de Mozart, le silence qui lui succède est encore de lui." Cela vaut pour tous les partenaires de l'Arizona. Chaque silence des Engagés, de Vooruit, du cd&v et des autres après une atteinte à l'État de droit de l'Arizona est toujours une atteinte à l'État de droit.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

08 Vraag van Franky Demon aan Bart De Wever (eerste minister) over "De rellen in Brussel" (56001056P)
08 Question de Franky Demon à Bart De Wever (premier ministre) sur "Les émeutes à Bruxelles" (56001056P)

*(Het antwoord zal door de minister van Veiligheid en Binnenlandse Zaken, belast met Beliris worden gegeven
/ La réponse sera donnée par le ministre de la Sécurité et de l'Intérieur, chargé de Beliris)*

08.01 Franky Demon (cd&v): Mijnheer de minister, dinsdag zagen we een opvallend contrast. 80.000 vreedzame betogers tegenover een kleine groep extreemlinks tuig dat complete chaos veroorzaakte. Die tweede groep bestormde gebouwen van de DVZ met vuurpijlen, sloeg het Hiltonhotel kort en klein en liet gasten en personeel letterlijk in doodsangst achter.

Dat was geen spontane opstoot van woede, maar georganiseerd geweld en het kwam niet uit het niets. Extreme partijen voeden immers extreem geweld. Woorden, mijnheer de minister, doen ertoe. Wanneer partijen zoals de PVDA voortdurend aanzetten tot opstand, wanneer groepen tegen elkaar worden opgezet en er een klimaat wordt gecreëerd waarin extreem geweld plots normaal lijkt, leidt dat tot wat we dinsdag konden zien. Dinsdag konden we met eigen ogen vaststellen wie en wat extreemlinks viseert. De kleine zelfstandige die zijn winkel uitbaat, zag zijn etalage worden vernield. De onschuldige ambtenaar werd bekogeld met stenen, terwijl hij achter zijn computer aan het werken was.

Is dat normaal? Is dat de samenleving waarvoor extreemlinks staat? Vreedzaam protest hoort bij de democratie, maar geweld, intimidatie en vernieling hebben daar niets, maar dan ook niets mee te maken. Het is tijd om dat een halt toe te roepen, voor onze hoofdstad en onze samenleving verder naar de knoppen wordt geholpen.

Ik heb dan ook maar één vraag voor u. Wij vragen u zulke figuren (...)

De **voorzitter**: Bedankt, mijnheer Demon, uw tijd is om.

08.02 Minister **Bernard Quintin**: Mijnheer Demon, ik wil eerst en vooral benadrukken dat de overgrote meerderheid van de tienduizenden deelnemers dinsdag op een vreedzame en rustige manier zijn mening heeft geuit. Een kleine minderheid van relschoppers heeft opnieuw chaos veroorzaakt in onze hoofdstad.

Vroeg in de ochtend werd er brand gesticht op het IJzerplein en werden er wegblokkades opgeworpen, waardoor het verkeer van onschuldige burgers werd gehinderd. Later op de dag vielen gemaskerde manifestanten, en dat is eerder nieuw voor vakbondsbetogingen, het gebouw van de Dienst Vreemdelingenzaken aan en beschadigden ze een hotel, waarbij ze mensen bedreigden die naar Brussel kwamen om te werken of om de stad te verkennen. Dat soort feiten is onaanvaardbaar en ik wil ze hier streng veroordelen. Zoals u hebt gezegd, moet iedereen inderdaad zijn of haar verantwoordelijkheid nemen.

De geweldplegers hebben de veiligheid van vreedzame betogers en van politiemensen, die gewoon hun werk deden, ernstig in gevaar gebracht. Ik wil van de gelegenheid gebruikmaken om opnieuw het werk van onze politiemensen te verdedigen en mijn waardering te tonen. Ik wil heel duidelijk zijn. Zij die openbare gebouwen en de politie in Brussel hebben aangevallen, zijn geen activisten, zoals ik al te vaak hoor. Hun daden, niet hun gedachten, kunnen op geen enkele wijze gelegitimeerd worden, ook al doet een deel van de politieke klasse dat jammer genoeg soms. Die mensen vormen een gevaar voor onze samenleving.

De politie heeft tijdens de betoging 56 mensen administratief en 8 mensen gerechtelijk aangehouden. Ik heb er alle vertrouwen in dat justitie kordaat zal optreden om de daders streng te straffen en de rechtsstaat, onze democratie en onze samenleving te beschermen.

08.03 **Franky Demon** (cd&v): Mijnheer de minister, u zei gisteren in de commissie dat u alle vormen van extremisme wil aanpakken. U krijgt daarbij onze volle steun. Voor vandalen zoals die van afgelopen dinsdag ligt de oplossing nochtans voor de hand. Er bestaat een instrument waarmee gewelddadige onruststokers preventief van betogingen kunnen worden geweerd. De omzendbrief van gewezen minister van Binnenlandse Zaken Verlinden maakt het immers mogelijk voor burgemeesters om personen die de openbare orde ernstig verstoren uit te sluiten.

Collega's, ik hoop dat alle partijen in dit halfroond de moed hebben om wat we dinsdag hebben gezien in de scherpst mogelijke bewoordingen te veroordelen.

*L'incident est clos.
Het incident is gesloten.*

09 **Question de Nabil Boukili à Theo Francken (Défense, chargé du Commerce extérieur) sur "Les F-35" (56001055P)**

09 **Vraag van Nabil Boukili aan Theo Francken (Defensie, belast met Buitenlandse Handel) over "De F-35's" (56001055P)**

09.01 **Nabil Boukili** (PVDA-PTB): Monsieur le ministre, ce lundi a été un grand jour pour plusieurs de nos ministres, dont vous-même. Vous avez accueilli en fanfare la première livraison de F-35.

Ensuite, pschitt, un quart des avions est resté cloué au sol: à cause de problèmes techniques, que nous connaissons depuis des années, 25 % de la livraison n'est pas arrivée. D'ailleurs, même le gouvernement américain a réduit de moitié sa commande de F-35 en raison de ces problèmes techniques et des retards de livraison. Pourtant, vous vous acharnez à vouloir acheter onze F-35 supplémentaires.

Ces F-35 ne sont pas seulement peu fiables techniquement, mais ils sont aussi trop chers. Alors même que

vosre gouvernement ne cesse de nous répéter qu'il faut un équilibre budgétaire, que tout le monde doit faire des efforts – en décidant d'attaquer nos pensionnés, de nous faire travailler jusqu'à 67 ans et d'imposer un malus pension pour ceux qui veulent partir plus tôt, avec une perte allant jusqu'à 300 euros par mois –, ce même gouvernement investit aujourd'hui des milliards dans l'achat d'armement, dont 1,6 milliard pour les F-35. Des partis de l'Arizona étaient pourtant plus critiques par le passé concernant l'achat des F-35. Votre parti, la N-VA, disait en 2011 que c'était un suicide budgétaire, surtout en période d'austérité. Vooruit en avait même fait une campagne: "Voilà où partent nos pensions." C'était en 2019, ce n'est pas si loin. Aujourd'hui, tous ces partis s'accordent pour acheter ces F-35, tout en s'attaquant à nos pensions.

Monsieur le ministre, continuez-vous à vouloir acheter ces F-35 alors que même le Pentagone a réduit de moitié ses commandes à cause des problèmes techniques? Pouvez-vous garantir que ces F-35 ne coûteront pas plus cher que les 1,6 milliard (...)

09.02 Theo Francken, ministre: Monsieur le président, collègues, monsieur Boukili, en présentant l'investissement dans les F-35 comme irresponsable en période d'économies, vous proposez à la population un faux dilemme.

Premièrement, les F-35 sont indispensables pour garantir la sécurité de l'Europe. Déjà 13 pays européens ont commandé cet avion, dont l'Allemagne et les Pays-Bas. D'autres États membres suivront leur exemple dans les années à venir. Ensemble, les États européens disposeront bientôt d'une flotte de près de 600 F-35. Votre pacifisme naïf vous fait croire que tous ces pays se trompent. C'est faux: lorsque l'Europe affiche sa faiblesse militaire, elle encourage les dictateurs impérialistes, comme Poutine, à nous menacer. La paix ne se préserve pas en fermant les yeux sur les ambitions de son régime, comme le fait votre parti, mais en affirmant notre force commune.

Deuxièmement, les dépenses liées aux F-35 ne représentent que 4 % du budget de la Défense, lequel atteint à peine 2 % de notre PIB. À titre de comparaison, selon le Bureau fédéral du Plan, la Belgique consacre déjà 25,2 % de son PIB aux dépenses sociales. Il est donc intellectuellement malhonnête de faire croire à la population que le gouvernement devrait économiser dans la sécurité sociale à cause d'un investissement aussi modeste que celui des F-35. La Belgique peut à la fois disposer d'une sécurité sociale solide et d'une défense crédible.

Enfin, le programme de F-35 offre à la Belgique un fort retour industriel. Plusieurs entreprises belges en fournissent en effet des composants, créant ainsi des emplois et de la croissance économique. Pas moins de 25 % des composants du F-35 sont produits en Europe.

09.03 Nabil Boukili (PVDA-PTB): Monsieur le ministre, vous n'êtes pas plus original que vos collègues précédents, puisque vous invoquez également les *fake news* et un faux dilemme. En revanche, vous l'avez dit vous-même: "Notre sécurité sociale est trop grasse; elle peut bien dépenser un petit peu pour renforcer notre Défense." C'est votre citation. C'est vous qui opposez les dépenses en sécurité sociale et les dépenses militaires. Ce n'est pas nous! Nous ne faisons que constater votre politique antisociale pour acheter les F-35.

Ensuite, monsieur le ministre, quand vous dites que ces F-35 servent à nous défendre, c'est faux. Je vais, à cet égard, vous citer un compagnon de votre coalition. M. Mahdi, président du cd&v, a ainsi dit: "Si nous voulons nous défendre, il ne nous faut pas l'ouverture d'une nouvelle boîte de F-35 pour pouvoir à nouveau voler vers la Libye dans quelques années." En effet, ces appareils sont une arme offensive. Vous le savez très bien, puisque que vous les avez salués comme tels. Ils ne servent pas à nous défendre. Alors, arrêtez de mentir aux gens, monsieur le ministre!

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

10 **Samengevoegde vragen van**

- Brent Meuleman aan Bernard Quintin (Veiligheid en Binnenlandse Zaken, belast met Beliris) over "De veiligheid in en rond de stations" (56001046P)
- Dorien Cuylaerts aan Jean-Luc Crucke (Mobiliteit, Klimaat, Ecologische Transitie en Duurzame Ontwikkeling) over "De veiligheid in de stations" (56001047P)
- Frank Troosters aan Bernard Quintin (Veiligheid en Binnenlandse Zaken, belast met Beliris) over "De veiligheid en de aanwezigheid van politieagenten in de stations" (56001052P)
- Éric Thiébaud aan Bernard Quintin (Veiligheid en Binnenlandse Zaken, belast met Beliris) over "Agressie in het station Bergen" (56001075P)

10 **Questions jointes de**

- Brent Meuleman à Bernard Quintin (Sécurité et Intérieur, chargé de Beliris) sur "La sécurité au sein et aux abords des gares" (56001046P)
- Dorien Cuylaerts à Jean-Luc Crucke (Mobilité, Climat, Transition environnementale et Développement durable) sur "La sécurité dans les gares" (56001047P)
- Frank Troosters à Bernard Quintin (Sécurité et Intérieur, chargé de Beliris) sur "La présence policière et la sécurité dans les gares" (56001052P)
- Éric Thiébaud à Bernard Quintin (Sécurité et Intérieur, chargé de Beliris) sur "La violence en gare de Mons" (56001075P)

10.01 **Brent Meuleman** (Vooruit): Mijnheer de minister, een steekpartij aan het station van Dendermonde, relschoppers aan het station van Aalst, geweld tegen een treinbegeleider in Lokeren, de veiligheid – of moet ik zeggen: de onveiligheid – in de stations is een probleem van veel Vlaamse en gemeenten en steden. Ondertussen domineert Brussel evenwel het veiligheidsdebat compleet, op veel vlakken. Laten we alstublieft niet vergeten dat ook op vele andere plaatsen in ons land de veiligheidsuitdagingen bijzonder groot zijn. Van Kortrijk tot Hasselt, in veel Vlaamse stations voelen treinbegeleiders, personeelsleden en reizigers zich steeds minder vaak op hun gemak.

Men mag nog investeren in stipte treinen en in een performante dienstverlening zoveel men kan, als mensen zich niet veilig voelen, haken ze af. Dan durven ouders hun kinderen niet meer met het openbaar vervoer naar school laten gaan. Dan durven jonge vrouwen na een avondje stappen niet meer alleen op de trein te stappen. Dan durven senioren niet meer op de bus te stappen.

Voor Vooruit is het essentieel dat wie de trein of de bus neemt, dat op een veilige manier moet kunnen doen, en dat het personeel op een veilige manier moet kunnen werken. Veiligheid is de eerste zorg van een sterke overheid, van alle overheden: de lokale overheden, de regionale overheden, maar dus ook de federale overheid. We moeten samen werk maken van veilige stations en van veilig openbaar vervoer.

Vandaar mijn vraag aan u, mijnheer de minister. Ik had deze vraag eigenlijk aan minister Quintin willen stellen, maar ze is aan u toegewezen. Hoever staat onze regering met het nationaal actieplan voor de verbetering van de veiligheid in onze stationsbuurten, en met de nultolerantie om treinbegeleiders en veiligheidspersoneel te beschermen?

10.02 **Dorien Cuylaerts** (N-VA): Mijnheer de minister, het station Brussel-Zuid is het drukste station van het land. Elke dag stappen er duizenden pendelaars, gezinnen en toeristen in en uit de trein. Waar ooit het kloppend hart van ons spoornet was, is het vandaag op het vlak van veiligheid helaas volledig ontspoord.

Ik heb de cijfers bij u opgevraagd. Er waren 7.310 interventies van Securail in één jaar tijd, dat is gemiddeld 20 per dag. Vorig jaar leidde dat tot 62 arbeidsongevallen en bijna 800 dagen arbeidsongeschiktheid. Dat zijn geen cijfers uit een rapport, maar noodsignalen van op het terrein.

Securailagenten staan elke dag in de vuurlinie voor onze veiligheid. Zij worden dagelijks geconfronteerd met geweld, diefstallen en openlijk drugsgebruik. Een van hen vertelde in de pers dat hulp soms te laat komt en dat men soms niet altijd weet hoe te reageren wanneer de eigen veiligheid in gevaar is, zelfs wanneer de agressor bewapend is. Dat is de realiteit van vandaag en dat kunnen we niet laten gebeuren.

Mijnheer de minister, mijn vraag is dan ook heel eenvoudig. Hoe zult u ervoor zorgen dat zowel de reizigers als het Securailpersoneel zich in het station Brussel-Zuid volledig veilig kunnen voelen?

10.03 Frank Troosters (VB): Mijnheer de minister, vandaag kregen we in de pers nogmaals de bevestiging van iets wat we al lang weten. Eigenlijk is het geen nieuws meer: er is een probleem van criminaliteit en geweld binnen het spoorgebeuren. Mijn partij, het Vlaams Belang, heeft u daar al geregeld over bevraagd. Ik klop al heel lang op die nagel. We hebben niet alleen u, maar ook uw voorgangers en andere ministers over die problematiek bevraagd.

Telkens hebben we aangedrongen op de invoering van een echt krachtadig veiligheidsbeleid binnen het spoorverkeer. We hebben daarvoor zelf ook voorstellen ingediend. Ik vond dat heel goede voorstellen. Ze waren haalbaar en betaalbaar, maar vielen helaas steeds op een koude steen bij de meerderheidspartijen.

In dat verhaal zijn er twee belangrijke spelers. De eerste speler is de minister van Veiligheid en Binnenlandse Zaken, bevoegd voor de politiediensten. De lokale politie staat in voor de veiligheid in de stations, terwijl de meer gespecialiseerde spoorwegpolitie zorgt voor de veiligheid op de treinen. De tweede speler – daarmee komen we op uw terrein – is de NMBS met haar eigen veiligheidsdienst, Securail.

U bent al heel wat maanden minister en weet ongetwijfeld dat de veiligheidsagenten van Securail dagelijks hun stinkende best doen om de veiligheid binnen het spoorgebeuren te garanderen, zij het in bijzonder moeilijke omstandigheden. Zo worden de Securailagenten niet volledig door hun eigen directie gesteund, beschikken ze over beperkte bevoegdheden en verweermiddelen, worden ze geconfronteerd met talrijke procedures en kampen ze met onderbezetting. Bovendien klagen ze over een moeilijke samenwerking met de spoorwegpolitie, die niet altijd tijdig of soms helemaal niet ter plaatse komt wanneer bijstand wordt gevraagd.

Mijnheer de minister, wat zult u doen om de samenwerking tussen Securail, de veiligheidsdienst van de NMBS, en de politiediensten te verbeteren?

Welke specifieke maatregelen zult u nemen om de arbeidsomstandigheden en de ondersteuning van de veiligheidsagenten van Securail te verbeteren?

Welke andere initiatieven plant u om de veiligheid binnen het spoorgebeuren te versterken?

10.04 Éric Thiébaud (PS): Monsieur le ministre, chaque jour, plus de 670 000 Belges prennent le train. En général, c'est pour aller au boulot, aller à l'école ou rentrer chez eux. Mais soyons honnêtes, aujourd'hui, prendre le train est devenu une vraie galère.

Je le constate moi-même en tant que navetteur. Aux retards, annulations et trains bondés s'ajoute aujourd'hui, malheureusement, l'insécurité qui s'invite de plus en plus souvent dans nos gares. Il y a quelques jours, à Mons, on a vu deux bandes rivales s'affronter à coups de batte de baseball sur les quais de la gare. Dans la même semaine, une accompagnatrice de la SNCB s'est fait agresser dans le train entre La Louvière et Charleroi. Ce ne sont malheureusement pas des cas isolés. En 2024, il y a eu 2 100 agressions contre des agents de la SNCB. Cela représente quotidiennement six agressions dans nos trains et dans nos gares. C'est totalement inacceptable. Et pendant ce temps-là, on diminue les effectifs de la police des chemins de fer et on ferme les commissariats dans nos gares.

Je réclame plus de moyens pour la sécurité dans nos gares depuis de nombreuses années. On n'entend pas non plus le cri des agents de Securail qui dénoncent un climat de peur, un problème d'équipement ainsi qu'un manque de moyens et de formation. Je plaide également depuis longtemps pour une meilleure coordination entre la police locale, la police des chemins de fer et Securail.

Monsieur le ministre, il est temps d'agir. Votre gouvernement engagera-t-il plus de moyens pour la police des chemins de fer? Rouvrirez-vous les commissariats dans les gares? Entendrez-vous l'appel des agents de Securail?

10.05 Minister Jean-Luc Crucke: Mijnheer de voorzitter, beste collega's, ik antwoord vandaag in mijn naam, maar ook namens mijn collega van Binnenlandse Zaken. De veiligheid in en rond stations en aan boord van de trein is een gemeenschappelijke prioriteit van onze beide departementen. In overeenstemming met het regeerakkoord hebben we een medevoogdij tussen Binnenlandse Zaken en Mobiliteit ingevoerd, om de gezamenlijke actie op het terrein te versterken. Ons doel is duidelijk: meer aanwezigheid, meer bescherming, meer preventie, voor veilige stations, een rustige omgeving en veilige trajecten.

Concreet worden onze acties door drie hefbomen gestuurd.

Sur le plan opérationnel, Securail renforce sa présence visible notamment aux heures de pointe et sur les points sensibles. En 2024, les équipes ont mené plus de 37 000 interventions, accompagné 41 800 trains et dressé 14 000 procès-verbaux. En 2025 – année du début de mon mandat –, nous avons augmenté encore de 28 % le nombre de trains surveillés. Nous pilotons ces efforts par des données. Près d'une agression sur deux trouve son origine dans une discussion liée à la fraude, d'où des contrôles ciblés et des équipes de train renforcées, mais aussi une demande à l'égard de la SNCB pour étudier les gares les plus sensibles. Effectivement, on voit bien que les faits se passent souvent dans les mêmes gares. Il faut étudier la possibilité du placement de portiques pour l'accès aux quais. Ce n'est pas généralisable partout, mais là où les incidents sont répétitifs, il faut pouvoir étudier le système.

Sur le plan technologique, le centre opérationnel traite plus de 119 000 appels et supervise 11 667 caméras. Depuis juillet 2025, les images sont partagées en temps réel avec 150 zones de police, ce qui améliore bien évidemment la rapidité de l'intervention. Nous déployons des colonnes SOS, un éclairage LED, procédons à des fermetures nocturnes d'accès secondaires et instaurons un protocole de maintenance en 48 heures pour éviter l'effet vitres brisées. À Bruxelles-Midi, la reconfiguration du mobilier urbain a déjà permis de réduire sensiblement les faits des pickpockets.

J'entendais mon estimé collègue nous dire que depuis des années, il revendiquait des mesures à l'égard des polices locales. Depuis le mois de juillet de cette année, nous avons opérationnalisé un système qui permet à la police, grâce à cette liaison directe avec les caméras, d'avoir connaissance, en temps réel, des incidents qui se passent dans les gares, autour des gares, mais également sur les quais. Attendons les résultats. Nous ne pouvons pas les connaître pour le passé car ce dispositif n'existait pas. Mais je pense que nous pourrions constater l'efficacité de cette mesure.

Ten slotte versterken we op preventief vlak de sociale patrouilles, de strijd tegen intimidatie en de acties rond jongeren, in samenwerking met de gemeente. In 2024 hebben onze agenten meer dan 2.100 formulieren ingevuld naar aanleiding van gevallen van agressie.

We zetten de opleidingen en de begeleiding van het personeel, dat met geweld wordt geconfronteerd, voort. In Brussel-Zuid zien we steeds meer concrete resultaten, onder meer dankzij het nieuwe geïntegreerde commissariaat, beelden in realtime die, zoals ik daarstraks al heb vermeld, worden gedeeld tussen de NMBS en de politiediensten, alsook een grondige schoonmaak en herinrichting van de openbare ruimtes.

Samen met mijn collega's ben ik gestart met een volledige evaluatie van het plan-Zuidstation om de voortgang van de maatregelen op te volgen en de nog uit te voeren maatregelen te versnellen.

Notre ligne est claire: agir vite et ensemble et rendre des comptes. La sécurité n'est pas qu'un slogan. À l'égard des agents de Securail, j'ai également demandé que l'on puisse, le plus rapidement possible, les autoriser à utiliser des *bodycams*. C'est une mesure de sécurité pour ceux qui sont justement en charge de la nôtre. C'est l'une des initiatives que mon collègue Quintin et moi-même comptons accélérer en prenant nos responsabilités.

10.06 **Brent Meuleman** (Vooruit): Dank u wel, mijnheer de minister, voor uw antwoorden.

Met alle respect, maar ik had graag minister Quintin aanwezig gehad als bevoegd minister voor Veiligheid om inhoudelijk dieper op mijn vragen in te kunnen gaan.

Ik hoor u graag zeggen dat er concrete resultaten moeten geboekt worden in Brussel. Ik herhaal mijn pleidooi. Brussel domineert het veiligheidsdebat, maar ook in andere delen van Vlaanderen liggen grote veiligheidsuitdagingen op tafel. Er moet ook daar geïnvesteerd worden, zodat iedereen met een gerust hart de trein of de bus kan nemen en het personeel zijn werk kan doen zonder zich zorgen te maken over zijn eigen veiligheid.

Veiligheid is iets waar wij voor moeten zorgen, mijnheer de minister. Veiligheid is de grootste zorg van een sterke overheid en de gewone burger is voor zijn veiligheid en die van zijn kinderen afhankelijk van een sterke

overheid. Het is aan de regering om daar werk van te maken.

10.07 Dorien Cuylaerts (N-VA): Dank u wel voor uw antwoord, mijnheer de minister.

We zijn het eens dat veiligheid de prioriteit moet zijn. U hebt een aantal maatregelen aangekondigd, maar wat mij echt tegen de borst stoot, betreft een mogelijke maatregel die de veiligheid in de grotere stations zou kunnen verbeteren. Ik heb het dan over de toegangspoortjes. In alle westerse landen zijn ze ingeburgerd. Zelfs in de Brusselse metro werken ze, daar zijn ze haalbaar. Bij de Belgische treinstations kunnen die poortjes evenwel niet.

In het regeerakkoord werd afgesproken om een studie te laten uitvoeren. De NMBS heeft die studie uitgevoerd, maar heeft die al even snel opnieuw teruggetrokken. Het bijzondere aan het hele verhaal is dat wij de studie zelfs niet mogen inkijken. Ik denk te weten waarom, wegens de vakbonden. De vakbonden zijn tegen modernisering. Zij steken nu stokken in de wielen van de veiligheid van het spoorpersoneel en van de reizigers en dat is hallucinant.

10.08 Frank Troosters (VB): Mijnheer de minister, dank u voor uw antwoorden.

In Vlaanderen hadden we een radioprogramma dat u misschien niet kent, genaamd *De toestand is hopeloos, maar niet ernstig*. Dat was een satirisch programma. De situatie van de veiligheid op het spoor is echter wel ernstig. Ik vraag aan u, de minister van Binnenlandse Zaken en de rest van de regering om ervoor te zorgen dat de situatie niet hopeloos wordt.

We komen er niet door allerlei aankondigingen en verklaringen, zoals destijds bij het station Brussel-Zuid, waar een grotere veiligheidsoperatie werd aangekondigd, terwijl de toestand niet wezenlijk is verbeterd. Er is een goed verstopte post van de spoorwegpolitie toegevoegd en enkele agenten zijn naar Brussel overgeplaatst, maar zij werken deels voor de directie in plaats van op het terrein. In feite is er weinig veranderd.

Wij vragen om een krachtig veiligheidsbeleid, waarbij criminelen keihard worden aangepakt zodat treinreizigers veilig de trein kunnen nemen en het spoorpersoneel veilig zijn werk kan doen.

10.09 Éric Thiébaud (PS): Monsieur le ministre, je vous remercie pour vos réponses.

Les solutions que vous avancez sont, à nouveau, un transfert de charges vers les polices zonales et les communes de manière générale.

La situation que nous vivons aujourd'hui est l'héritage de ce que M. le ministre Jambon a fait avec le premier ministre Charles Michel, c'est-à-dire sabrer dans le budget de la police des chemins de fer et, surtout, fermer des commissariats dans une série de gares du pays. Aujourd'hui, malheureusement, le gouvernement Arizona va dans la même direction.

Comment voulez-vous, monsieur le ministre, qu'un navetteur comprenne qu'on impose des centaines de millions d'économies pour le rail, mais qu'on trouve des milliards pour acheter des avions de chasse américains? Ce n'est pas possible, monsieur le ministre!

Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

De **voorzitter**: Hierbij sluit ik deze vragensessie af.

Wetsontwerpen en voorstellen

Projets de loi et propositions

11 Wetsontwerp tot bekrachtiging van het koninklijk besluit van 18 oktober 2024 tot vaststelling voor het jaar 2024 van het bedrag van de repartitiebijdrage bedoeld in artikel 14, § 8, van de wet van 11 april 2003 op de repartitiebijdrage (1030/1-3)

11 Projet de loi portant confirmation de l'arrêté royal du 18 octobre 2024 fixant pour l'année 2024 le montant de la contribution de répartition visée à l'article 14, § 8, de la loi du 11 avril 2003 sur la contribution de répartition (1030/1-3)

Algemene bespreking
Discussion générale

De algemene bespreking is geopend.
La discussion générale est ouverte.

De rapporteur, de heer Luc Frank, verwijst naar het schriftelijk verslag.

Vraagt iemand het woord? (*Nee*)
Quelqu'un demande-t-il la parole? (*Non*)

De algemene bespreking is gesloten.
La discussion générale est close.

Bespreking van de artikelen
Discussion des articles

We vatten de bespreking van de artikelen aan. De door de commissie aangenomen tekst geldt als basis voor de bespreking. (Rgt 85, 4) **(1030/3)**
Nous passons à la discussion des articles. Le texte adopté par la commission sert de base à la discussion. (Rgt 85, 4) **(1030/3)**

Het wetsontwerp telt 2 artikelen.
Le projet de loi compte 2 articles.

Er werden geen amendementen ingediend.
Aucun amendement n'a été déposé.

De artikelen 1 en 2 worden artikel per artikel aangenomen.
Les articles 1 et 2 sont adoptés article par article.

De bespreking van de artikelen is gesloten. De stemming over het geheel zal later plaatsvinden.
La discussion des articles est close. Le vote sur l'ensemble aura lieu ultérieurement.

12 Voorstel van resolutie betreffende de oprichting van TreinPunten (238/1-5)

12 Proposition de résolution visant à créer des Points Train (238/1-5)

Voorstel ingediend door:
Proposition déposée par:
Dorien Cuylaerts, Wouter Raskin, Michael Freilich, Kathleen Depoorter.

Bespreking
Discussion

De door de commissie aangenomen tekst geldt als basis voor de bespreking (Rgt 85, 4) **(238/5)**
Le texte adopté par la commission sert de base à la discussion. (Rgt 85, 4) **(238/5)**

De bespreking is geopend.
La discussion est ouverte.

De rapporteur, mevrouw Britt Huybrechts, verwijst naar het schriftelijk verslag.

12.01 Dorien Cuylaerts (N-VA): Mijnheer de voorzitter, geachte collega's, eigenlijk had ik hier vandaag het woord niet moeten voeren. Het voorstel van resolutie dat hier ter bespreking voorligt, lijkt immers sterk op het voorstel van resolutie dat hier in plenum al werd goedgekeurd in maart 2017. Aan dat voorstel uit 2017 is echter slechts beperkt uitvoering gegeven. Ik kom daar dadelijk op terug.

Collega's, zoals u weet, heeft de NMBS de ambitie om tegen 2032 het treinaanbod met 10 % te verhogen en 30 % meer reizigers op de trein te krijgen. Die doelstelling kunnen we alleen bereiken als iedereen het spoor kan gebruiken, dus als het voor iedereen toegankelijk is, ook voor wie minder digitaal vaardig is of instapt aan een station waar geen loket meer is.

De digitalisering van de ticketverkoop bij de NMBS zorgt ervoor dat steeds meer reizigers hun ticket online aanschaffen. Waar in 2015 nog 54 % van de reizigers een ticket aan het loket kocht, was dat in 2020 gedaald tot 20 % en bedraagt het vandaag nog slechts 6,5 %. De verkoop via de digitale kanalen zit duidelijk in de lift en is gestegen tot 90 %.

Loketten zijn daardoor niet langer rendabel en sluiten steeds vaker de deuren. Voor een kwetsbare groep, zoals ouderen of mensen die digitaal minder vaardig zijn, wordt het steeds moeilijker om zelfstandig een treinticket te kopen. De beperkte mogelijkheid om zich tot een loket te wenden, vormt voor die groep een groot probleem.

Daarom pleit onze N-VA-fractie al jaren voor de invoering van fysieke TreinPunten bij externe partners, als alternatief voor de gesloten loketten. Dat model is succesvol bij De Lijn en kan perfect worden toegepast voor de NMBS. De TreinPunten kunnen bijvoorbeeld worden ingericht bij lokale handelaars, zoals krantenwinkels, tankstations of supermarkten. Publieke partners zijn eveneens een optie, bijvoorbeeld een postkantoor of een gemeentehuis in de buurt. Zo garanderen we dat iedereen een fysiek verkooppunt in de buurt heeft, zelfs wanneer de loketten sluiten.

Dit voorstel van resolutie is geen steun – ik herhaal, geen steun – voor het sluiten van de loketten. Het is een manier om de gevolgen voor de reizigers te verzachten. Misschien is er zelfs een voordeel voor de lokale handelaar wanneer meer klanten de weg naar zijn winkel vinden.

De TreinPunten kunnen ervoor zorgen dat wie niet digitaal vaardig is ook makkelijk zijn of haar treinticket kan blijven kopen. Zo blijft het openbaar vervoer toegankelijk voor iedereen, wat voor ons een absolute prioriteit is.

We betreuren echter dat de NMBS niet ernstig aan de slag ging met de resolutie van 2017. Er was namelijk enkel een kortstondig proefproject in slechts zeven kantoren van bpost. Er werd weinig reclame voor gemaakt, waardoor het niet gekend was bij het grote publiek en het natuurlijk een pover resultaat kende. Daarom heeft onze fractie deze resolutie niet alleen in de vorige legislatuur, maar nu opnieuw ingediend.

Als deze resolutie straks op uw goedkeuring kan rekenen, collega's, geven we een krachtig signaal aan de NMBS dat ze dringend werk moet maken van een oplossing voor de kwetsbare groep treinreizigers die momenteel moeilijkheden ervaart met de aankoop van een treinticket. De NMBS krijgt hiermee eigenlijk een herkansing. We hopen natuurlijk dat ze het deze keer ernstig neemt en er een breed proefproject van maakt.

Dat kan, en het hoeft eigenlijk niet zo moeilijk te zijn. Ten eerste heeft de NMBS namelijk al een concept uitgewerkt bij de postkantoren. Verder behoeft zo'n TreinPunt naar mijn bescheiden mening ook niet veel investeringen. De bestaande digitale verkoopkanalen uitbreiden met de mogelijkheid tot verkoop bij derden en daar vervolgens ook de tickets laten uitprinten, lijkt ons een goedkope en pasklare oplossing.

Beste collega's, mag ik op uw steun rekenen voor deze tekst? Dan kan de NMBS meteen aan de slag. De treinreiziger – zeker de zwakkere treinreiziger – moet immers centraal staan. Namens hen dank ik u alvast voor uw steun.

12.02 Frank Troosters (VB): Collega's, toen ik onderhavig voorstel van resolutie over de oprichting van TreinPunten zag, was ik in eerste instantie enthousiast. We worden immers al sinds de vorige legislatuur met de sluiting van loketten en het terugschroeven van de dienstverlening bij de NMBS geconfronteerd.

Het is geen geheim dat heel veel mensen niet meekunnen met onlinetoepassingen, apps via het internet of het gebruik van automaten om tickets in stations te kopen. Ze blijven achter en kunnen niet op dezelfde dienstverlening rekenen, een euvel dat we ook in de vorige legislatuur hebben aangeklaagd. Ik geef toe dat er wel wat proefprojecten werden opgezet en ik dacht we nu eindelijk de mensen zouden vooruithelpen dankzij de oprichting van de TreinPunten.

Zoals dat gaat met een voorstel van resolutie, werden er adviezen gevraagd bij verschillende instanties en personen die er iets van kennen en werd er een hoorzitting georganiseerd met sprekers die er goed voorbereid een toelichting bij een aantal aspecten kwamen geven. Kortom, dat commissiewerk heeft iets meer dan een jaar in beslag genomen. Vervolgens zou de commissie daarover stemmen. Wat gebeurde er evenwel? Twee minuten voor de vergadering om 10.15 uur zou beginnen, kwamen er een hele hoop amendementen, die werkelijk elk verzoek vervingen en het dossier inhoudelijk een andere richting uitstuurden met bovendien bijkomende verzoeken. Kortom, twee minuten voor de aanvang van de vergadering kregen we na een jaar werk een compleet ander voorstel van resolutie. Sommige amendementen waren bij de start van de vergadering zelfs nog niet rondgedeeld aan de commissieleden. Ik vind dat een onvoorstelbare manier van werken.

Vervolgens duwde de meerderheid de stemming er toch door, ondanks de terechte vraag van een collega van de PS om de volgende vergadering over de tekst te stemmen, zodat men op zijn minst de nieuwe tekst onder de loep kon nemen. Dat doet alvast bij mij de vraag rijzen of hetgeen we een jaar lang hebben gedaan, gewoon om te lachen was. In ieder geval, de meerderheid duwde, tegen de oppositie in, een volledig nieuw voorstel van resolutie erdoor.

Volgens het Reglement van de Kamer kan dat natuurlijk, maar ik kan dat alleen maar betreuren. Ik vind het weinig collegiaal. Ik vind het vooral een amateuristische knoeiboel.

Die methode komt dan nog uitgerekend van een partij die de vorige legislatuur vond dat zoiets niet kon. Ik herinner me dat toen mevrouw Vindevogel van de PVDA in de vorige legislatuur absoluut een stuk goedgekeurd wou zien waaraan nog een advies ontbrak, dezelfde partij vanuit de oppositie op de banken stond om aan te klagen dat dat geen manier van werken was en dat zoiets absoluut niet kon.

Toen minister Gilkinet met een wetsontwerp kwam om een Europese richtlijn om te zetten, waarmee hij eigenlijk te laat was, omdat bepaalde informatie ontbrak, was dezelfde fractie erover verontwaardigd dat de tekst erdoor werd geduwd. Dat kon niet. Nu moet ik echter vaststellen dat dezelfde fractie een voorstel van resolutie dat een jaar lang op een goede manier behandeld is, helemaal heeft veranderd en vervolgens erdoor heeft geduwd. Ik vind dat betreurenswaardig.

Ik kom tot de inhoud van het voorstel. Wie er het slachtoffer van wordt, zijn precies de treinreizigers die het digitaal moeilijk hebben. Men kondigt namelijk opnieuw onderzoeken en proefprojecten aan en men verschuift alles naar de midterm review van het beheerscontract van april 2027. Wie het voorliggende voorstel goedkeurt, zegt eigenlijk aan treinreizigers die problemen hebben met de digitalisering, dat ze nog maar een paar jaar moeten wachten op een oplossing.

Terwijl ik nog heel enthousiast was over het voorstel van resolutie dat eerst op tafel lag, omdat men er nu eindelijk iets aan zou doen, is er bij de meerderheid blijkbaar iets gebeurd waardoor een oplossing naar achter geduwd moest worden. Ik vind het ongelooflijk triestig hoe het werk is verlopen. Ik vind het intriest welke boodschap hier aan de treinreizigers gegeven wordt. We zullen dus met heel veel overtuiging tegen het voorstel van resolutie stemmen.

12.03 Dimitri Legasse (PS): Avant-hier, la SNCB a rendu opérationnelle sa nouvelle offre tarifaire, et je me demande très sincèrement qui a déjà analysé cette offre et s'est rendu à un guichet pour acheter sa carte Train+. La disparition des anciennes cartes Multi Pass, la fin de la carte famille, les billets week-end transformés... nous savons déjà que, pour les utilisateurs occasionnels du train, ce sera plus cher et beaucoup plus complexe.

Je ne sais pas si tout le monde se rend compte de l'impact de cette réforme, qui vient encore nous rappeler combien il est important de maintenir des guichets pour que tous les voyageurs puissent avoir une explication

claire. Demain, en effet, le boulanger qui vous vendra un ticket n'aura pas beaucoup de facilité à expliquer quel est le tarif le moins cher. Au contraire.

Pendant que vous faites passer cette réforme de la grille tarifaire, qui va augmenter la facture pour beaucoup de ménages, nous apprenons que vous réalisez par ailleurs des centaines de millions d'économies sur la SNCB. Vous rendez-vous compte que vous allez rendre la vie des voyageurs, des navetteurs encore plus compliquée, non seulement en diminuant le service, mais en complexifiant la grille tarifaire et en vendant demain – une fausse bonne idée – les tickets de transport à la boulangerie, à la librairie ou je ne sais où encore?

Ou peut-être y a-t-il un agenda caché? Comme Mme Cuylaerts le disait, un agenda caché pour trouver une alternative aux guichets et vendre les titres de transport partout ailleurs, mais pas aux guichets puisqu'on va les fermer. Vous ne l'admettez pas, mais il s'agit bien de la fermeture de points d'arrêt, de la fermeture de guichets, même si M. Crucke nous a dit qu'il avait l'espoir – l'espoir fait vivre, monsieur Crucke – d'ouvrir peut-être une ligne ou un point d'arrêt. On attend toujours, je suis curieux de voir cela.

Quand allez-vous expliquer concrètement les économies que vous allez faire au détriment des voyageurs?

Votre proposition, madame Cuylaerts, je suis navré de vous le dire, est une fausse bonne idée. C'est une tentative pour compenser les fermetures de guichets. Nous savons que cette proposition ne va absolument rien résoudre. Vous avez lu tous les avis qui nous ont été remis en commission, comme moi; vous avez entendu comme moi les auditions, et l'opposition à votre proposition des organisations de navetteurs, des syndicats et de la SNCB, forte de son expérience négative avec bpost.

Votre proposition va-t-elle permettre aux habitants des zones rurales wallonnes de bénéficier d'une amélioration dans l'achat de leurs tickets? J'en doute très fort. Vous savez que les produits qui auraient pu être proposés ont été supprimés par la nouvelle grille tarifaire. Donc, le boulanger ou le libraire n'auront pas de produits à vendre aux navetteurs qui viendront leur demander la formule la moins complexe. Cette proposition, telle qu'elle est développée, sert uniquement à cet agenda caché: préparer des solutions ou plutôt des alternatives – vous l'avez avoué vous-même, madame Cuylaerts – aux fermetures de points d'arrêt et de guichets. Pour le Parti Socialiste, ce n'est pas acceptable. Il faut continuer d'offrir à l'ensemble de la population un service public de qualité dans des gares, avec un personnel qualifié et à l'écoute. Nous continuerons donc à nous battre contre cette logique de "toujours moins de service public" et contre votre volonté d'une moindre proximité.

12.04 Farah Jacquet (PVDA-PTB): Monsieur le président, décidément, j'ai le sentiment que ce gouvernement adore présenter le recul du service public comme des avancées technologiques. "La société devient numérique, les guichets ne sont plus rentables. Alors, fermons-les avec le sourire et rebaptisons cela 'modernisation!'" Pour faire passer la pilule, on invente un concept: les Points Train, c'est-à-dire des commerces qui vendraient des tickets à la place des agents SNCB. Je vous donne un exemple: "Deux pains au chocolat, un café et un trajet entre Namur et Aubange, mais je voudrais aussi m'arrêter à Leman". La solution, chers collègues, était Panos. Enfin, soyons sérieux deux minutes!

Imaginez le pauvre Timi, à la caisse du Panos: deux commandes en cours, tout en cherchant le ticket le moins cher possible et le meilleur trajet. Je ne vous parle pas de la file qui s'allonge derrière lui. Les pauvres voyageurs qui sont là vont peut-être rater leur train.

Ce texte ne vise pas à sauver le service public. Il vise à organiser sa disparition, mais poliment. Il est question de vision et de projet pilote, mais jamais de garantie d'un service humain, permanent et de qualité. Ce que nous allons perdre est énorme: des agents formés, capables d'informer, d'aider et de conseiller les voyageurs. Ce sont des visages connus qui font vivre nos gares, qui rassurent et qui sécurisent.

Qu'allons-nous gagner? Des points de vente privés, avec des employés débordés, non formés et non payés pour cela. Tant pis si le commerce ferme, si le terminal tombe en panne, si la personne a besoin d'un tarif social, d'un abonnement combiné, d'une explication. Le message est clair: débrouillez-vous avec l'application! Voilà la modernité, selon la droite: plus de numérique et moins d'humain.

Le PTB refuse cette logique. Par ailleurs, nous avons introduit une proposition de résolution pour la réouverture

des guichets fermés. Cela nous semble bien plus pertinent que de dépenser de l'argent à tout-va pour des projets pilotes dont personne ne veut. Nous voulons des guichets ouverts, des agents formés, des gares vivantes, y compris dans les zones rurales. Nous voulons accompagner les voyageurs et non les abandonner à leur smartphone. Nous voulons créer de l'emploi utile, pas des sous-traitances précaires.

La modernité n'est pas de remplacer un être humain par un terminal de paiement. La modernité, c'est mettre la technologie au service des gens et non pas remplacer les gens par la technologie.

Nous voterons contre cette résolution, car derrière les jolis mots de Points Train, il n'y a qu'un grand vide: celui des guichets fermés, des emplois supprimés et d'un service public qu'on laisse mourir à petit feu.

12.05 Serge Hiligsmann (Les Engagés): Monsieur le président, Les Engagés soutiennent le projet de création des Points Train. Il figurait d'ailleurs dans notre programme. Il s'agit d'investissements nécessaires pour lutter efficacement contre la fracture numérique. En effet, Les Engagés se battent pour des transports en commun de qualité, davantage utilisés et accessibles à toutes et à tous, via notamment une simplification de l'intermodalité entre les lignes de train et de bus impulsée par notre ministre.

Il faut aussi que ces moyens de déplacement alternatifs et écologiques par rapport à la voiture soient accessibles aux personnes âgées et aussi à celles qui disposent de capacités digitales limitées. Il est donc indispensable que ces publics puissent continuer à se procurer un billet physique facilement.

La commission a auditionné des acteurs en juin dernier. Nous avons également pris connaissance des différents écrits obtenus. Sur base de cela, des amendements ont été déposés à cette proposition de résolution. Nous encourageons la SNCB à mener une étude stratégique approfondie afin de déterminer la localisation optimale des Points Train. Nous savons qu'un partenariat avec bpost a déjà été tenté, mais celui-ci n'a pas rencontré le succès escompté pour des raisons qui restent à éclaircir. C'est pourquoi nous appelons la SNCB à diversifier ses partenariats en les ouvrant à d'autres acteurs, publics ou privés; les administrations communales nous semblent, à cet égard, représenter un levier particulièrement pertinent pour renforcer le maillage territorial essentiel.

Ensuite, il est fondamental également de garantir que les partenaires assurant les Points Train bénéficient d'une formation de la part du personnel de la SNCB et soient dotés du matériel nécessaire afin d'assurer un service convivial et de qualité pour les usagers.

Enfin, nous demandons à la SNCB d'élaborer une communication claire pour informer les usagers du lancement de projets pilotes de Points Train afin de garantir l'accessibilité de l'information à tous les publics, notamment pour les personnes âgées et/ou isolées.

12.06 Oskar Seuntjens (Vooruit): Begin deze week heeft de NMBS een aantal nieuwe tarieven aangekondigd, waaronder heel interessante dingen, ook voor jongeren. Dat is alleen maar aan te moedigen. Een van de eerste reacties die ik kreeg, was echter wel dat de nieuwe tarieven ook voor meer chaos zullen zorgen. Hoe kan men immers zeker zijn dat men uit alle verschillende tarieven die er zijn, het goedkoopste kiest?

In dat opzicht is een transparante, duidelijke en liefst menselijke dienstverlening natuurlijk altijd het allerbeste. Veel jongeren van mijn generatie kunnen op de NMBS-app wel redelijk snel het voordeligste ticket vinden. Dat is dus goed, maar het blijft de realiteit dat dat voor veel mensen toch niet altijd even evident is.

Daarom zullen wij het voorstel van resolutie met betrekking tot de TreinPunten zeker steunen. Er zijn nog altijd de NMBS-loketten, maar – ik spreek uit mijn eigen ervaring – in Antwerpen is het soms superdruk, waardoor men zijn vraag niet kan stellen of geen ticketje meer kan kopen voordat de trein vertrekt, omdat er veel mensen in de rij staan.

Als we via TreinPunten de stationsbuurten kunnen versterken door het bijvoorbeeld mogelijk te maken dat men ook bij een lokale handelaar een ticket kan kopen, kunnen we dat alleen maar steunen. Kort gezegd, elke stap die treingebruikers kan helpen hun rit te optimaliseren door het meest betaalbare ticket te kopen, zullen wij steunen. Onze steun krijgt u dus voor dit voorstel van resolutie.

12.07 Tine Gielis (cd&v): De cd&v-fractie wil dit voorstel van resolutie zeker ten volle ondersteunen, want het is doorspekt met de parameters waarvoor wij als fractie staan, namelijk nabijheid, levendige buurten en sterke lokale verankering.

We zijn ervan overtuigd dat we met de TreinPunten tegemoetkomen aan mensen die de digitale trein gemist hebben. Dat is hier al herhaaldelijk gezegd. Het is een belangrijke stap in de richting van inclusiviteit en leefbaarheid in de stationsbuurt.

U hebt ongetwijfeld gelezen dat de VVSG het initiatief onderschrijft, als een aanvulling op het terugdringen van gesloten loketten.

Cd&v wil echter ook benadrukken dat TreinPunten slechts een schakel vormen in een breder geheel. Onlangs lanceerde onze fractie het Big Fivevoorstel, waarbij we inzetten op vijf essentiële basisvoorzieningen in elke buurt. Wij willen graag in elke buurt een bakker, een slager, een café, een markt of buurtwinkel en een geldautomaat. Het federale niveau kan hierbij actief ondersteunen, bijvoorbeeld door te blijven inzetten op de lokale postkantoren. Lokale besturen kunnen hierin ook een hefboomfunctie vervullen.

Als burgemeester van de gemeente Laakdal nodig ik iedereen uit om te zien hoe we de theorie in de praktijk hebben omgezet. In ons gemeentehuis zijn zes actoren gevestigd: de gemeente, het OCMW, de bibliotheek, bpost, met een afhaaloket waar mensen geld kunnen afhalen, de buitenschoolse kinderopvang en de politiediensten. Op die manier proberen we kruisbestuiving te bevorderen, wat we ook als een mooi voorbeeld zien voor de stationsbuurten waarop deze resolutie betrekking heeft.

U hebt onze steun.

12.08 Jeroen Van Lysebettens (Ecolo-Groen): Vooreerst wil ik de indieners van de resolutie danken, al deel ik wel een deel van de kritiek van de heer Troosters. Ook in commissie heb ik aangegeven dat de veelheid aan amendementen die twee minuten voor de deadline werden ingediend het werk bemoeilijken. Desondanks strijken we eens over ons hart, want uiteindelijk delen we allemaal hetzelfde doel: meer mensen op de trein, minder files op de weg en een performante dienstverlening.

De trein vormt een deel van de oplossing voor onze verkeersproblemen, maar dan moet die trein ook bereikbaar blijven voor iedereen, wat vandaag te vaak niet het geval is. Wie regelmatig de trein neemt, merkt dat loketten sluiten, automaten niet altijd functioneren en tarieven veranderen. Wie geen smartphone heeft, moet zijn plan maar trekken en anders krijgt men een boete op de trein.

Dat is geen detail, dat is een drempel. Niet iedereen kan of wil alles digitaal regelen. Mensen willen iemand die luistert, helpt en meezoekt naar de beste oplossing en dat is nodig gelet op de nieuwe, ingewikkelde prijzen en kortingen.

Het gaat niet enkel om tickets, maar ook om contact en duidelijkheid. Een fysiek loket is geen luxe, maar wel een basisdienstverlening. Net daarom vinden wij deze TreinPunten in essentie een goed idee, een plek waar men voor een ticket iemand kan aanspreken en niet op een pc hoeft te tokkelen. We zijn ervan overtuigd dat NMBS-loketten met eigen personeel de beste oplossing blijven. Daar krijgt men immers menselijk contact, duidelijke informatie en echte hulp, maar als die loketten er niet meer zijn, dan is dit voorstel een stapje in de goede richting. De TreinPunten die hier worden voorgesteld, uitgebaat door externe partners, kunnen een alternatief zijn. Het is goed dat dit wordt onderzocht en geëvalueerd, ook al lijkt de hele proefprocedure nu nog wat omslachtig.

Mevrouw Cuylaerts, ik ben blij dat u ook zegt dat TreinPunten geen excuus mogen zijn om nog meer loketten te sluiten. Integendeel, ze moeten een aanvulling zijn, geen vervanging. In het beste geval creëren TreinPunten een win-win-win voor de NMBS, die haar bereik vergroot, voor de lokale handelaars, die extra klanten aantrekken en vooral voor de reiziger, die in zijn eigen gemeente opnieuw terecht kan voor een ticket of informatie.

Als we dit systeem willen doen slagen, dan moet het degelijk worden uitgewerkt. Het is dan ook positief dat aan de NMBS wordt gevraagd om voor de partners een goede opleiding te voorzien. Men kan de mensen immers alleen helpen als men zelf over de juiste informatie beschikt. Het is goed dat deze TreinPunten ook

tickets zullen verkopen van andere vervoersmaatschappijen, zoals De Lijn en de MIVB.

Laten we realistisch zijn, in een frituur bij een 'Julientje' een ticket bestellen, dat is geen volwaardig loket, maar het kan wel een verschil betekenen voor mensen die vandaag helemaal geen aanspreekpunt meer hebben.

Ik wil afsluiten met een eenvoudige boodschap. Digitalisering moet de dienstverlening versterken, niet uithollen. De NMBS moet dan ook blijven investeren in bereikbaarheid. Zo maken we van de trein niet alleen een handig alternatief, maar ook echt een antwoord op onze verkeersproblemen.

De **voorzitter**: Vraagt nog iemand het woord? (*Nee*)
Quelqu'un demande-t-il encore la parole? (*Non*)

De bespreking is gesloten.
La discussion est close.

Er werden geen amendementen ingediend.
Aucun amendement n'a été déposé.

De stemming over het geheel van het voorstel zal later plaatsvinden.
Le vote sur l'ensemble de la proposition aura lieu ultérieurement.

13 Wetsontwerp houdende goedkeuring van het samenwerkingsakkoord van 19 april 2024 tussen de federale Staat en de Duitstalige Gemeenschap inzake slachtofferzorg (619/1-3)
13 Projet de loi portant assentiment à l'accord de coopération du 19 avril 2024 entre l'État fédéral et la Communauté germanophone en matière d'assistance aux victimes (619/1-3)

Zonder verslag
Sans rapport

Algemene bespreking ***Discussion générale***

De algemene bespreking is geopend.
La discussion générale est ouverte.

Vraagt iemand het woord? (*Nee*)
Quelqu'un demande-t-il la parole? (*Non*)

De algemene bespreking is gesloten.
La discussion générale est close.

Bespreking van de artikelen ***Discussion des articles***

We vatten de bespreking van de artikelen aan. De door de commissie aangenomen tekst geldt als basis voor de bespreking. (Rgt 85, 4) **(619/3)**
Nous passons à la discussion des articles. Le texte adopté par la commission sert de base à la discussion. (Rgt 85, 4) **(619/3)**

Het opschrift in het Nederlands werd door de commissie gewijzigd in "wetsontwerp houdende goedkeuring van het samenwerkingsakkoord van 19 april 2024 tussen de Federale Staat en de Duitstalige Gemeenschap inzake slachtofferzorg".

L'intitulé en néerlandais a été modifié par la commission en "wetsontwerp houdende goedkeuring van het samenwerkingsakkoord van 19 april 2024 tussen de Federale Staat en de Duitstalige Gemeenschap inzake slachtofferzorg".

Het wetsontwerp telt 2 artikelen.
Le projet de loi compte 2 articles.

Er werden geen amendementen ingediend.
Aucun amendement n'a été déposé.

*De artikelen 1 en 2 worden artikel per artikel aangenomen.
Les articles 1 et 2 sont adoptés article par article.*

De bespreking van de artikelen is gesloten. De stemming over het geheel zal later plaatsvinden.
La discussion des articles est close. Le vote sur l'ensemble aura lieu ultérieurement

14 Wetsvoorstel tot opheffing de wet van 17 augustus 2013 voor wat betreft de afschaffing van het Federaal Migratiecentrum (MYRIA) (995/1-2)

14 Proposition de loi abrogeant la loi du 17 août 2013 en vue de la suppression du Centre fédéral Migration (MYRIA) (995/1-2)

Voorstel ingediend door:

Proposition déposée par:

Francesca Van Belleghem, Ortwin Depoortere, Sam Van Rooy, Frank Troosters, Werner Somers.

De commissie voor Binnenlandse Zaken, Veiligheid, Migratie en Bestuurszaken stelt voor dit voorstel te verwerpen. **(995/2)**

La commission de l'Intérieur, de la Sécurité, de la Migration et des Matières administratives propose de rejeter cette proposition. **(995/2)**

Overeenkomstig artikel 88 van het Reglement spreekt de plenaire vergadering zich uit over dit voorstel tot verwerping, na de rapporteur en eventueel de indiener te hebben gehoord.

Conformément à l'article 88 du Règlement, l'Assemblée plénière se prononcera sur cette proposition de rejet après avoir entendu le rapporteur et, éventuellement, l'auteur.

De rapporteur, de heer Achraf El Yakhoulfi, verwijst naar het schriftelijk verslag.

14.01 Francesca Van Belleghem (VB): Beste collega's, ons land staat voor een begrotingstekort van 26,5 miljard euro voor 2025, dat is 4,2 %. Er is dus geen rotte frank op overschot, integendeel. Als een Vlaams gezin zo zou boeren, dan had de deurwaarder allang beslag gelegd. Het is dan ook tijd dat beleidsmakers handelen zoals een bewindvoerder bij een collectieve schuldenregeling. Bij elke euro die wordt uitgegeven, zou de vraag moeten worden gesteld of die uitgave strikt noodzakelijk is voor de werking van het land.

Myria krijgt in 2025 opnieuw 2,2 miljoen euro aan belastinggeld toegewezen. Daarenboven ontvangt Myria nog eens bijna een miljoen euro aan subsidies van de Nationale Loterij, opnieuw dus verdoken belastinggeld.

Laten we eerlijk zijn, is het leuk of interessant om een instituut zoals Myria te hebben? Uiteraard. Het geeft nagenoeg altijd linkse migratieadviezen, adviezen om de asiel- en migratiewetgeving te versoepelen. Ik vind dat wel leuk en interessant om te lezen. De cijfers die het publiceert, vind ik ook boeiend. Is het echter noodzakelijk of onontbeerlijk voor de werking van het land om een instituut als Myria te hebben? Absoluut niet.

Myria krijgt miljoenen euro's om papier te publiceren, zonder dat dit papier strikt noodzakelijk is om het land in stand te houden. Aangezien Myria niet strikt noodzakelijk is, is het, gelet op de penibele begrotingssituatie, niet verantwoord om dat orgaan nog langer in leven te houden.

De uiteenzettingen van twee partijen in de commissie voor Binnenlandse Zaken over ons wetsvoorstel hebben mijn bijzondere interesse gewekt.

De eerste partij is Vooruit, die hier nog met drie mensen aanwezig is. Een van de redenen waarom Vooruit Myria niet wil afschaffen, is dat het orgaan slechts 3 miljoen euro per jaar kost. De partij kiest dus duidelijk liever voor meer nieuwe belastingen dan voor een efficiënte overheid. Typisch.

De tweede partij is de N-VA. In dit dossier heeft de N-VA namelijk opnieuw haar januskop laten zien. Hoewel ze net als Vlaams Belang voorstander is van de afschaffing van Myria, zal de partij tegen het voorstel stemmen,

omdat ze niet mag voorstemmen van Vooruit. Dat is allicht eigen aan de N-VA. De januskop is immers de enige die zichzelf kan tegenspreken en toch overtuigd kan blijven. Een voorbeeld hiervan is N-VA-voorzitster Valerie Van Peel, die vrijdag in *Terzake* de schuld van de vrijdelde jihadistische aanslag mede bij Vlaams Belang legde.

Een ander voorbeeld is het applaus van de N-VA voor de Vooruit-geldverbrander Frank Vandenbroucke, terwijl diezelfde partij in 2024 nog zijn ontslag vroeg.

Ik wil u eraan herinneren dat wie met twee gezichten leeft vroeg of laat zijn gezicht verliest. Toen ik hier als nieuw parlamentslid aankwam, was ik hierdoor oprecht verontwaardigd. Intussen heb ik mij hierbij neergelegd, want zo werkt het hier nu eenmaal.

Er wordt op dit moment over het regeerakkoord heronderhandeld. Ik dring er dan ook op aan om de afschaffing van Myria, wat toch een miljoenenbesparing kan zijn, mee in dat nieuw regeerakkoord op te nemen.

We hoeven daarop echter helemaal niet te wachten, collega's. U kunt die miljoenenbesparing vandaag al realiseren door dit voorstel goed te keuren en dus tegen de verwerping te stemmen.

De **voorzitter**: Geen andere spreker mag het woord nemen.
Plus personne ne peut prendre la parole.

De stemming over het voorstel tot verwerping van dit wetsvoorstel zal later plaatsvinden.
Le vote sur la proposition de rejet de cette proposition de loi aura lieu ultérieurement.

15 Inoverwegingen **15 Prises en considération**

In de laatst rondgedeelde agenda komt een lijst van voorstellen voor waarvan de inoverwegingneming is gevraagd.

Vous avez pris connaissance dans l'ordre du jour qui vous a été distribué de la liste des propositions dont la prise en considération est demandée.

Indien er geen bezwaar is, beschouw ik de inoverwegingneming van deze voorstellen als aangenomen. Overeenkomstig het Reglement worden die voorstellen naar de bevoegde commissies verzonden. S'il n'y a pas d'observations à ce sujet, je considère la prise en considération de ces propositions comme acquise. Je renvoie les propositions aux commissions compétentes conformément au Règlement.

Geen bezwaar? (*Nee*)
Aldus zal geschieden.

Pas d'observation? (*Non*)
Il en sera ainsi.

Naamstemmingen

Votes nominatifs

Stemafspraken **Pairages**

Collega's, alvorens we overgaan tot de naamstemmingen, vraag ik u de stemafspraken bekend te maken waarbij een lid zich onthoudt bij de stemming in overleg met een afwezig lid.

Chers collègues, avant de procéder aux votes nominatifs, je vous propose d'annoncer les pairages par lesquels un membre s'abstient de voter en accord avec un membre absent.

Zijn er stemafspraken?
Y a-t-il des accords de pairage?

15.01 Pierre-Yves Dermagne (PS): Monsieur le président, nous avons reçu une demande de pairage de la part du groupe N-VA pour M. Wollants. Mme Meunier assurera ce pairage.

De **voorzitter**: De heer Wollants is inderdaad vandaag verontschuldigd wegens ziekte.

Dan gaan we nu over tot de naamstemmingen.

Nous allons donc maintenant procéder aux votes nominatifs.

16 Wetsontwerp tot bekrachtiging van het koninklijk besluit van 18 oktober 2024 tot vaststelling voor het jaar 2024 van het bedrag van de repartitiebijdrage bedoeld in artikel 14, § 8, van de wet van 11 april 2003 op de repartitiebijdrage (1030/3)

16 Projet de loi portant confirmation de l'arrêté royal du 18 octobre 2024 fixant pour l'année 2024 le montant de la contribution de répartition visée à l'article 14, § 8, de la loi du 11 avril 2003 sur la contribution de répartition (1030/3)

Vraagt iemand het woord voor een stemverklaring? *(Nee)*

Quelqu'un demande-t-il la parole pour une déclaration avant le vote? *(Non)*

Begin van de stemming / Début du vote.

Heeft iedereen gestemd en zijn stem nagekeken? / Tout le monde a-t-il voté et vérifié son vote?

Einde van de stemming / Fin du vote.

Uitslag van de stemming / Résultat du vote.

<i>(Stemming/vote 1)</i>		
Ja	114	Oui
Nee	0	Non
Onthoudingen	5	Abstentions
Totaal	119	Total

Bijgevolg neemt de Kamer het wetsontwerp aan. Het zal aan de Koning ter bekrachtiging worden voorgelegd. **(1030/4)**

En conséquence, la Chambre adopte le projet de loi. Il sera soumis à la sanction royale. **(1030/4)**

Reden van onthouding? *(Nee)*

Raison d'abstention? *(Non)*

16.01 Sarah Schlitz (Ecolo-Groen): Monsieur le président, nous voudrions vérifier le quorum.

De **voorzitter**: 119 lijkt me ruim voldoende.

(Mevrouw Nahima Lanjri heeft voor deze stemming en de volgende zoals haar fractie gestemd.)

17 Voorstel van resolutie betreffende de oprichting van TreinPunten (238/5)

17 Proposition de résolution visant à créer des Points Train (238/5)

Vraagt iemand het woord voor een stemverklaring? *(Nee)*

Quelqu'un demande-t-il la parole pour une déclaration avant le vote? *(Non)*

Begin van de stemming / Début du vote.

Heeft iedereen gestemd en zijn stem nagekeken? / Tout le monde a-t-il voté et vérifié son vote?

Einde van de stemming / Fin du vote.

Uitslag van de stemming / Résultat du vote.

<i>(Stemming/vote 2)</i>		
Ja	81	Oui
Nee	47	Non
Onthoudingen	3	Abstentions
Totaal	131	Total

Bijgevolg neemt de Kamer het voorstel van resolutie aan. Het zal ter kennis van de regering worden gebracht. **(238/6)**

En conséquence, la Chambre adopte la proposition de résolution. Il en sera donné connaissance au gouvernement. **(238/6)**

Reden van onthouding? *(Nee)*

Raison d'abstention? *(Non)*

18 Wetsontwerp houdende goedkeuring van het samenwerkingsakkoord van 19 april 2024 tussen de Federale Staat en de Duitstalige Gemeenschap inzake slachtofferzorg (nieuw opschrift) (619/3)

18 Projet de loi portant assentiment à l'accord de coopération du 19 avril 2024 entre l'État fédéral et la Communauté germanophone en matière d'assistance aux victimes (619/3)

Vraagt iemand het woord voor een stemverklaring? *(Nee)*

Quelqu'un demande-t-il la parole pour une déclaration avant le vote? *(Non)*

Begin van de stemming / Début du vote.

Heeft iedereen gestemd en zijn stem nagekeken? / Tout le monde a-t-il voté et vérifié son vote?

Einde van de stemming / Fin du vote.

Uitslag van de stemming / Résultat du vote.

<i>(Stemming/vote 3)</i>		
Ja	132	Oui
Nee	0	Non
Onthoudingen	0	Abstentions
Totaal	132	Total

Bijgevolg neemt de Kamer het wetsontwerp aan. Het zal aan de Koning ter bekrachtiging worden voorgelegd. **(619/4)**

En conséquence, la Chambre adopte le projet de loi. Il sera soumis à la sanction royale. **(619/4)**

19 Voorstel tot verwerping door de commissie voor Binnenlandse Zaken, Veiligheid, Migratie en Bestuurszaken van het wetsvoorstel tot opheffing de wet van 17 augustus 2013 voor wat betreft de afschaffing van het Federaal Migratiecentrum (MYRIA) (995/1-2)

19 Proposition de rejet par la commission de l'Intérieur, de la Sécurité, de la Migration et des Matières administratives de la proposition de loi abrogeant la loi du 17 août 2013 en vue de la suppression du Centre fédéral Migration (MYRIA) (995/1-2)

Vraagt iemand het woord voor een stemverklaring? *(Nee)*

Quelqu'un demande-t-il la parole pour une déclaration avant le vote? *(Non)*

Begin van de stemming / Début du vote.

Heeft iedereen gestemd en zijn stem nagekeken? / Tout le monde a-t-il voté et vérifié son vote?

Einde van de stemming / Fin du vote.

Uitslag van de stemming / Résultat du vote.

<i>(Stemming/vote 4)</i>		
Ja	114	Oui
Nee	18	Non
Onthoudingen	0	Abstentions
Totaal	132	Total

Bijgevolg neemt de Kamer het voorstel tot verwerping aan. Het wetsvoorstel nr. 995/1 is dus verworpen.
En conséquence, la Chambre adopte la proposition de rejet. La proposition de loi n° 995/1 est donc rejetée.

20 Goedkeuring van de agenda

20 Adoption de l'ordre du jour

We moeten overgaan tot de goedkeuring van de agenda voor de vergadering van volgende week.
Nous devons procéder à l'approbation de l'ordre du jour de la séance de la semaine prochaine.

Zijn er dienaangaande opmerkingen? (*Nee*)
Bijgevolg is de agenda aangenomen.

Y a-t-il une observation à ce sujet ? (*Non*)
En conséquence, l'ordre du jour est adopté.

De vergadering wordt gesloten. Volgende vergadering donderdag 23 oktober 2025 om 14.15 uur.
La séance est levée. Prochaine séance le jeudi 23 octobre 2025 à 14 h 15.

De vergadering wordt gesloten om 17.27 uur.
La séance est levée à 17 h 27.

De bijlage is opgenomen in een aparte brochure met nummer CRIV 56 PLEN 068 bijlage.

L'annexe est reprise dans une brochure séparée, portant le numéro CRIV 56 PLEN 068 annexe.

**DETAIL VAN
NAAMSTEMMINGEN****DE DETAIL DES
NOMINATIFS**

Naamstemming - Vote nominatif: 1

Ja	114	Oui
----	-----	-----

Aouasti Khalil, Bacquelaine Daniel, Bertels Jan, Bertrand Alexia, Bombled Christophe, Bouchez Georges-Louis, Bury Katleen, Buysrogge Peter, Chahid Ridouane, Coenegrachts Steven, Cornillie Hervé, Cuylaerts Dorien, Daenen Nele, Daerden Frédéric, Deborsu Charlotte, Dedecker Jean-Marie, Dedonder Ludivine, De Knop Irina, Delcourt Catherine, De Maegd Michel, Demesmaeker Eva, Demon Franky, Depoortere Ortwin, Depoorter Kathleen, Dermagne Pierre-Yves, De Roover Peter, Désir Caroline, De Smet François, De Vreese Maaïke, De Wit Sophie, D'Haese Christoph, Dillen Marijke, Dubois Xavier, Ducarme Denis, Dufrane Anthony, El Yakhoulfi Achraf, Farih Nawal, Foret Gilles, Frank Luc, Gabriëls Katja, Gatelier Jean-François, Gielis Tine, Gijbels Frieda, Goffin Philippe, Grillaert Leentje, Handichi Youssef, Hansez Isabelle, Hiligsmann Serge, Huybrechts Britt, Jadoul Pierre, Keuten Dieter, Kompany Pierre, Lamarti Fatima, Lambrecht Annick, Lasseaux Stéphane, Legasse Dimitri, Lejeune Marc, Lutgen Benoît, Magnette Paul, Mahdi Sammy, Maouane Rajae, Matagne Julien, Matheï Steven, Metsu Koen, Meuleman Brent, Meunier Marie, Michel Mathieu, Moons Kurt, Muylle Nathalie, Nuino Ismaël, Oru Funda, Pas Barbara, Peeters Lotte, Piedboeuf Benoît, Ponthier Annick, Prévot Patrick, Ramlot Carmen, Raskin Wouter, Ravyts Kurt, Reuter Florence, Ronse Axel, Safai Darya, Schlitz Sarah, Scourneau Vincent, Seuntjens Oskar, Sneppe Dominiek, Soete Jeroen, Somers Werner, Tas Niels, Taton Julie, Thémont Sophie, Thiébaud Éric, Tourneur Aurore, Troosters Frank, Truymen Lieve, Van Belleghem Francesca, Vanbesien Dieter, Vandeberg Victoria, Van den Heuvel Koen, Vandeput Steven, Vander Elst Kjell, Van der Straeten Tinne, Van Hecke Stefaan, Van Hoecke Alexander, Van Keymolen Phaedra, Van Lommel Reccino, Van Lysebettens Jeroen, van Riet Katrijn, Van Rooy Sam, Van Vaerenbergh Kristien, Verbelen Kristien, Vereeck Lode, Weydts Axel, Yzermans Alain

Nee	0	Non
-----	---	-----

Onthoudingen	5	Abstentions
--------------	---	-------------

Daems Greet, Eggermont Natalie, Jacquet Farah, Ribauda Julien, Van den Bosch Annik

Naamstemming - Vote nominatif: 2

Ja	81	Oui
----	----	-----

Bacquelaine Daniel, Bergers Jeroen, Bertels Jan, Bombled Christophe, Bouchez Georges-Louis, Buysrogge Peter, Cornillie Hervé, Cuylaerts Dorien, Daenen Nele, Deborsu Charlotte, Dedecker Jean-Marie, Delcourt Catherine, De Maegd Michel, Demesmaeker Eva, Demon Franky, Depoorter Kathleen, De Roover Peter, De Vreese Maaïke, De Wit Sophie, D'Haese Christoph, Dubois Xavier, Ducarme Denis, Dufrane Anthony, El Yakhoulfi Achraf, Farih Nawal, Foret Gilles, Frank Luc, Gatelier Jean-François, Gielis Tine, Gijbels Frieda, Goffin Philippe, Grillaert Leentje, Handichi Youssef, Hansez Isabelle, Hiligsmann Serge, Jadoul Pierre, Kompany Pierre, Lamarti Fatima, Lambrecht Annick, Lasseaux Stéphane, Lejeune Marc, Lutgen Benoît, Mahdi Sammy, Maouane Rajae, Matagne Julien, Matheï Steven, Metsu Koen, Meuleman Brent, Michel Mathieu, Muylle Nathalie, Nuino Ismaël, Oru Funda, Peeters Lotte, Piedboeuf Benoît, Ramlot Carmen, Raskin Wouter, Reuter Florence, Ronse Axel, Safai Darya, Schlitz Sarah, Scourneau Vincent, Seuntjens Oskar, Soete Jeroen, Tas Niels, Taton Julie, Tourneur Aurore, Truymen Lieve, Vanbesien Dieter, Vandeberg Victoria, Van den Heuvel Koen, Vandeput Steven, Van der Donckt Wim, Van der Straeten Tinne, Van Hecke Stefaan, Van Keymolen Phaedra, Van Lysebettens Jeroen, van Riet Katrijn, Van Vaerenbergh Kristien, Verkeyn Charlotte, Weydts Axel, Yzermans Alain

Nee	47	Non
-----	----	-----

Aouasti Khalil, Bertrand Alexia, Boukili Nabil, Bury Katleen, Chahid Ridouane, Coenegrachts Steven, Courard Philippe, Daems Greet, Daerden Frédéric, D'Amico Roberto, De Croo Alexander, Dedonder Ludivine, De Knop Irina, Depoortere Ortwin, Dermagne Pierre-Yves, Désir Caroline, Dillen Marijke, Eggermont Natalie, Gabriëls Katja, Huybrechts Britt, Jacquet Farah, Keuten Dieter, Lacroix Christophe, Legasse Dimitri, Magnette Paul, Merckx Sofie, Mertens Peter, Moons Kurt, Pas Barbara, Ponthier Annick, Prévot Patrick, Ravyts Kurt, Ribaud Julien, Sneppe Dominiek, Somers Werner, Thémont Sophie, Thiébaud Éric, Troosters Frank, Van Belleghem Francesca, Van den Bosch Annik, Vander Elst Kjell, Van Hoecke Alexander, Van Lommel Reccino, Van Quickenborne Vincent, Van Rooy Sam, Verbelen Kristien, Vereeck Lode

Onthoudingen	3	Abstentions
--------------	---	-------------

De Smet François, Meunier Marie, Van Hoof Els

Naamstemming - Vote nominatif: 3

Ja	132	Oui
----	-----	-----

Aouasti Khalil, Bacquelaine Daniel, Bergers Jeroen, Bertels Jan, Bertrand Alexia, Bombled Christophe, Bouchez Georges-Louis, Boukili Nabil, Bury Katleen, Buysrogge Peter, Chahid Ridouane, Coenegrachts Steven, Cornillie Hervé, Courard Philippe, Cuylaerts Dorien, Daems Greet, Daenen Nele, Daerden Frédéric, D'Amico Roberto, Deborsu Charlotte, De Croo Alexander, Dedecker Jean-Marie, Dedonder Ludivine, De Knop Irina, Delcourt Catherine, De Maegd Michel, Demesmaeker Eva, Demon Franky, Depoortere Ortwin, Depoorter Kathleen, Dermagne Pierre-Yves, De Roover Peter, Désir Caroline, De Smet François, De Vreese Maaïke, De Wit Sophie, De Witte Kim, D'Haese Christoph, Dillen Marijke, Dubois Xavier, Ducarme Denis, Dufrane Anthony, Eggermont Natalie, El Yakhoulfi Achraf, Farih Nawal, Foret Gilles, Frank Luc, Freilich Michael, Gabriëls Katja, Gatelier Jean-François, Gielis Tine, Gijbels Frieda, Goffin Philippe, Grillaert Leentje, Handichi Youssef, Hansez Isabelle, Hilgsmann Serge, Huybrechts Britt, Jacquet Farah, Jadoul Pierre, Keuten Dieter, Kompany Pierre, Lacroix Christophe, Lamarti Fatima, Lambrecht Annick, Lasseaux Stéphane, Legasse Dimitri, Lejeune Marc, Lutgen Benoît, Magnette Paul, Mahdi Sammy, Maouane Rajae, Matagne Julien, Matheï Steven, Merckx Sofie, Mertens Peter, Metsu Koen, Meuleman Brent, Meunier Marie, Michel Mathieu, Moons Kurt, Muylle Nathalie, Nuino Ismaël, Oru Funda, Pas Barbara, Peeters Lotte, Piedboeuf Benoît, Ponthier Annick, Prévot Patrick, Ramlot Carmen, Raskin Wouter, Ravyts Kurt, Reuter Florence, Ribaud Julien, Ronse Axel, Safai Darya, Schlitz Sarah, Scourneau Vincent, Seuntjens Oskar, Sneppe Dominiek, Soete Jeroen, Somers Werner, Tas Niels, Taton Julie, Thémont Sophie, Thiébaud Éric, Tourneur Aurore, Troosters Frank, Truyma Lieve, Van Belleghem Francesca, Vanbesien Dieter, Vandeberg Victoria, Van den Bosch Annik, Van den Heuvel Koen, Vandeput Steven, Van der Donckt Wim, Vander Elst Kjell, Van der Straeten Tinne, Van Hecke Stefaan, Van Hoecke Alexander, Van Keymolen Phaedra, Van Lommel Reccino, Van Lysebettens Jeroen, Van Quickenborne Vincent, van Riet Katrijn, Van Rooy Sam, Van Vaerenbergh Kristien, Verbelen Kristien, Vereeck Lode, Verkeyn Charlotte, Weydts Axel, Yzermans Alain

Nee	0	Non
-----	---	-----

Onthoudingen	0	Abstentions
--------------	---	-------------

Naamstemming - Vote nominatif: 4

Ja	114	Oui
----	-----	-----

Aouasti Khalil, Bacquelaine Daniel, Bergers Jeroen, Bertels Jan, Bertrand Alexia, Bombled Christophe, Bouchez Georges-Louis, Boukili Nabil, Buysrogge Peter, Chahid Ridouane, Coenegrachts Steven, Cornillie Hervé, Courard Philippe, Cuylaerts Dorien, Daems Greet, Daenen Nele, Daerden Frédéric, D'Amico Roberto, Deborsu Charlotte, De Croo Alexander, Dedecker Jean-Marie, Dedonder Ludivine, De Knop Irina, Delcourt Catherine, De Maegd Michel, Demesmaecker Eva, Demon Franky, Depoorter Kathleen, Dermagne Pierre-Yves, De Roover Peter, Désir Caroline, De Smet François, De Vreese Maaïke, De Wit Sophie, De Witte Kim, D'Haese Christoph, Dubois Xavier, Ducarme Denis, Dufrane Anthony, Eggermont Natalie, El Yakhoulfi Achraf, Farih Nawal, Foret Gilles, Frank Luc, Freilich Michael, Gabriëls Katja, Gatelier Jean-François, Gielis Tine, Gijbels Frieda, Goffin Philippe, Grillaert Leentje, Handichi Youssef, Hansez Isabelle, Hilgsmann Serge, Jacquet Farah, Jadoul Pierre, Kompany Pierre, Lacroix Christophe, Lamarti Fatima, Lambrecht Annick, Lasseaux Stéphane, Legasse Dimitri, Lejeune Marc, Lutgen Benoît, Magnette Paul, Mahdi Sammy, Maouane Rajae, Matagne Julien, Matheï Steven, Merckx Sofie, Mertens Peter, Metsu Koen, Meuleman Brent, Meunier Marie, Michel Mathieu, Muylle Nathalie, Nuino Ismaël, Oru Funda, Peeters Lotte, Piedboeuf Benoît, Prévot Patrick, Ramlot Carmen, Raskin Wouter, Reuter Florence, Ribaud Julien, Ronse Axel, Safai Darya, Schlitz Sarah, Scourneau Vincent, Seuntjens Oskar, Soete Jeroen, Tas Niels, Taton Julie, Thémont Sophie, Thiébaud Éric, Tourneur Aurore, Truyma Lieve, Vanbesien Dieter, Vandeberg Victoria, Van den Bosch Annik, Van den Heuvel Koen, Vandeput Steven, Van der Donck Wim, Vander Elst Kjell, Van der Straeten Tinne, Van Hecke Stefaan, Van Keymolen Phaedra, Van Lysebettens Jeroen, Van Quickenborne Vincent, van Riet Katrijn, Van Vaerenbergh Kristien, Verkeyn Charlotte, Weydts Axel, Yzermans Alain

Nee	18	Non
-----	----	-----

Bury Katleen, Depoortere Ortwin, Dillen Marijke, Huybrechts Britt, Keuten Dieter, Moons Kurt, Pas Barbara, Ponthier Annick, Ravyts Kurt, Sneppe Dominiek, Somers Werner, Troosters Frank, Van Belleghem Francesca, Van Hoecke Alexander, Van Lommel Reccino, Van Rooy Sam, Verbelen Kristien, Vereeck Lode

Onthoudingen	0	Abstentions
--------------	---	-------------